

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Anna Slaninová

Obor: Lázeňství a turismus

**Sakrální stavby na Hlučínsku – postavení a význam pro
podporu cestovního ruchu v regionu**

**Sacred Buildings in Hlucin Region – Their Role and
Importance for the Support of Tourism in the Region**

Bakalářská práce

Opava 2011

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Eva Vavrečková, Ph.D.

Abstrakt

Hlavním cílem této práce je navrhnout podobu propagačního materiálu, ve kterém budou představeny vybrané sakrální památky na Hlučínsku.

První kapitola vycházející z teoretických pramenů je zaměřena na význam kulturního dědictví pro cestovní ruch, vymezení cestovního ruchu, předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, kulturní památky a péči o ně, popis destinace, regionu a marketingu destinace cestovního ruchu.

Druhá kapitola představuje region Hlučínsko, Sdružení obcí Hlučínska a vybrané obce patřící do tohoto sdružení.

Ve třetí kapitole je popsán výzkum povědomí obyvatel Hlučínska o sakrálních stavbách v regionu, jeho příprava, průběh, vyhodnocení výsledků a přínos pro zpracování produktu.

Poslední čtvrtá kapitola se věnuje samotné tvorbě propagačního materiálu od sběru informací a pořizování fotografií až k jejich kompletaci a tvorbě návrhu brožury.

Klíčová slova: cestovní ruch, kulturní/sakrální památka, region Hlučínsko, propagační materiál.

Abstract

The main aim of this bachelor thesis is to propose a form of a promotional material, in which chosen sacred buildings in Hlucin region will be presented.

The first chapter is based on theoretical sources and explains the importance of cultural heritage for tourism, determination of tourism, possibilities for tourism development, cultural monuments and care of them, description of a destination, a region and tourism destination marketing.

The second chapter introduces the Hlucin region, the Association of Hlucin villages and chosen villages belonging to this association.

In third chapter the research of the awareness of the Hlucin region inhabitants about the sacred buildings in the region is described, including its preparation, processing, the evaluation of its results and its contribution to the product.

The last chapter is devoted to the creation of the promotional material beginning with the collection of information and photographs taking to their complementation and brochure creation.

Key words: tourism, cultural/sacred heritage, Hlucin region, promotional material.

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2010/2011

Studijní program: Gastronomie, hotelnictví a
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Lázeňství a turismus (6501R025/00)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
SLANINOVÁ Anna	Horní 160, Rohov	F081632

TÉMA ČESKY:

Sakrální stavby na Hlučínsku - postavení a význam pro podporu cestovního ruchu v regionu

NÁZEV ANGLICKY:

Sacred Buildings in Hlucin Region - Their Role and Importance for the Support of Tourism in the Region

VEDOUCÍ PRÁCE:

Ing. Eva VAVREČKOVÁ, Ph.D. - ULGAT

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Abstrakt a klíčová slova v jazyce českém a anglickém
Úvod
1 Význam kulturního dědictví pro cestovní ruch
2 Představení regionu Hlučínsko
3 Výzkum povědomí obyvatel Hlučínska o sakrálních stavbách v regionu
4 Příprava vlastního produktu - Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku
Závěr
Seznam použitých pramenů a literatury
Seznam příloh
Přílohy

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- [1] BRABCOVÁ, L. Pozdrav z Hlučínska. 1. vyd. Opava: Bobr, 1995. 212 s. ISBN 80-901764-1-0.
- [2] DROBNÁ, D.; MORÁVKOVÁ, E. Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. 208 s. ISBN 80-7168-901-7.
- [3] HOLLOWAY, J. CH. The Business of Tourism. 6th ed. London: FT Prentice Hall, 2002. 404 p. ISBN 0-273-65563-9.
- [4] INDROVÁ, J. Cestovní ruch (základy). 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [5] KIRÁLOVÁ, A. Marketing destinace cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
- [6] VAŠTÍKOVÁ, M. Marketing služeb - efektivně a moderně. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 232 s. ISBN 978-80-247-2721-9.

Podpis studenta: Anna Slaninová

Datum: 6.12.2010

Podpis vedoucího práce: V. Vavrečková

Datum: 6.12.2010

Podpis vedoucího katedry: V. Vavrečková

Datum: 6.12.2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a že jsem použila pouze těch zdrojů, které uvádím v bibliografii. U všech formulací, které nejsou mé vlastní, ale použité od jiných autorů, vyznačuji (např. uvozovkami) jejich rozsah a uvádím podle citačních zvyklostí daného jazyka jejich zdroj. U převzatých myšlenek též uvádím jejich zdroj, i když se jedná o mé vlastní formulace. V případě obhájení práce s kladným výsledkem souhlasím s tím, aby moje práce byla uložena v knihovně a sloužila ve shodě s mými autorskými právy zájemcům o moji práci, protože jsem si vědoma, že tato práce byla vypracována jako součást mých povinností v rámci studijního programu, jehož dílčí výsledky jsou zároveň plněním badatelských cílů ústavu, fakulty a univerzity.

V dne

.....
podpis

Mé poděkování patří především vedoucí mé bakalářské práce, paní Ing. Evě Vavrečkové, Ph.D., za odborné vedení, konzultace, cenné informace, připomínky a čas, který mi při zpracování práce poskytla.

Obsah

Úvod.....	8
1 Význam kulturního dědictví pro cestovní ruch.....	10
1.1 Základní vymezení CR a jeho definice	10
1.2 Cestovní ruch podle převažující motivace účasti.....	11
1.3 Předpoklady pro rozvoj CR.....	12
1.4 Kulturní dědictví v cestovním ruchu.....	14
1.4.1 Kulturní dědictví – kulturní památky	14
1.4.2 Péče o památky.....	15
1.5 Destinace CR.....	17
1.5.1 Region	17
1.5.2 Turistický region	18
1.5.3 Marketing destinace CR	18
2 Představení regionu Hlučínsko	20
2.1 Historie Hlučínska.....	20
2.2 Sdružení obcí Hlučínska	21
2.3 Základní informace o vybraných obcích tohoto regionu	21
3 Výzkum povědomí obyvatel Hlučínska o sakrálních stavbách v regionu	23
3.1 Efektivní marketingový výzkum.....	23
3.2 Vlastní výzkum a plán jeho realizace.....	24
3.3 Analýza dat a sumarizace výsledků	25
3.4 Závěr výzkumu.....	27
4 Příprava vlastního produktu – Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku	28
4.1 Tvorba propagačního materiálu	28
4.1.1 Postup při získávání fotografií	28
4.1.2 Postup při získávání informací k památkám	29
4.1.3 Problémy při sběru dat	29
4.1.4 Kompletace získaných dat – sestavení brožury.....	30
4.1.5 Průběh zpracování brožury.....	31
4.1.6 Výroba a předběžné finanční náklady	32
4.2 Další využití produktu a doporučení	33
Závěr	34
Seznam použitých pramenů a literatury	35
Seznam tabulek	38
Seznam zkratk a symbolů.....	39
Seznam příloh.....	40

Úvod

Na území celé České republiky se sakrální stavby vyskytují v hojném počtu. Bohužel s postupem let a s měnícím se životním stylem zájem o tento druh památek postupně upadá, a tak dochází k jejich postupnému chátrání. Vhodným zařazením mezi objekty poznávání v rámci produktů cestovního ruchu lze patřičným způsobem přispět k jejich zviditelnění. Zvýšení návštěvnosti nejen ze strany věřících, ale i dalších potencionálních zájemců bude nepochybně motivací pro majitele či správce i pro neustálé zlepšování péče o tyto objekty.

Koncentrace sakrálních staveb na Hlučínsku je značná. Chrámy, kostely, kaple a další drobnější stavby, jako kapličky, boží muka a kříže mají i zde své podstatné zastoupení a představují většinou dominantu v každé zdejší obci. Všechny tyto stavby jsou originální a výjimečné, ať už se jedná o stavební sloh, použitý materiál, stáří či výzdobu. Památky tohoto druhu vděčí za svou existenci převážně místním věřícím, kteří se zasloužili o jejich vybudování, následnou péči a zachování pro budoucí generace.

Téma Sakrální stavby na Hlučínsku – postavení a význam pro podporu cestovního ruchu v regionu jsem si vybrala především proto, že jsem se v této oblasti narodila, vyrůstala a mám zde trvalé bydliště dodnes. Ve většině obcí patřících do tohoto sdružení žije také většina mých příbuzných, přátel a známých. Jedná se tedy i o jakýsi osobní vztah, který mě k této lokalitě a památkám nacházejícím se na jejím území přitahuje. V práci se zaměřuji na sakrální stavby hlavně z toho důvodu, že dosud není k dispozici žádný celistvý informační zdroj systematicky mapující tuto oblast a poskytující potřebné informace zejména pro potenciální návštěvníky. Sdružení obcí Hlučínska, které je zadavatelem této práce, se obrátilo na vedení fakulty s požadavkem na zpracování této problematiky pro potřeby v oblasti cestovního ruchu.

Aktuálnost řešené problematiky spočívá především ve faktu, že se daná lokalita za pomoci Sdružení obcí Hlučínska snaží prosadit na trhu cestovního ruchu. Pro získání zájmu potenciálních klientů je zapotřebí zajistit jejich dostatečnou informovanost, a to jak prostřednictvím vhodných propagačních materiálů, tak i webových stránek.

Při shromažďování informací je nezbytné využít spolupráce převážně s obcemi (obecními úřady), patřícími do Sdružení obcí Hlučínska a také s informačními centry (IC Hlučín, IC Kravaře). Podklady potřebné pro zpracování výše uvedené problematiky

budou čerpány rovněž z kronik a webových stránek vedených jednotlivými obcemi. Dalšími neopomenutelnými zdroji informací budou již existující propagační materiály a odborné publikace zabývající se touto lokalitou a jejími památkami.

Výsledným produktem bude podle předběžného jednání s předsedou Sdružení obcí Hlučínska, systematické zpracování problematiky sakrálních památek na Hlučínsku a následná výroba propagačního materiálu obsahujícího vybrané sakrální památky uvedené v práci. Další krok bude spočívat v jeho uveřejnění na webových stránkách Sdružení obcí Hlučínska (<http://www.hlucinsko.eu/>), popřípadě i jednotlivých obcí. Produkt bude sloužit nejen zájemcům z řad obyvatel dané lokality či jako zdroj informací pro průvodce, ale rovněž pro potenciální klienty, kteří budou mít o návštěvu zdejšího kraje a seznámení se s památkami zájem.

1 Význam kulturního dědictví pro cestovní ruch

Kultura je nepostradatelnou součástí lidstva, která je tak stará, jako lidstvo samo. Jde o významnou část lidské společnosti, která se značně podílí na jejím rozvoji. Mezi nejvýznamnější části kulturního bohatství národa patří bezesporu jeho památkový fond, jehož přínos plyne z hodnot historických, uměleckých i užitkových. Neopomenutelný je také význam památkového fondu z ekonomického hlediska, a to především ve spojení s cestovním ruchem.

1.1 Základní vymezení CR a jeho definice

Cestovní ruch (dále jen CR) patří v dnešní moderní době k neodmyslitelné součásti života společnosti. V rámci CR se každoročně pohybuje obrovské množství lidí na celém světě. Konají tak většinou ve svém volném čase, kdy se dočasně vzdalují od místa trvalého bydliště za účelem odpočinku, vzdělání, poznání cizí kultury nebo přírody a z mnoha dalších důvodů.¹

CR jako složka spotřeby obyvatelstva stále nabývá na významu a stává se i výrazným ekonomickým fenoménem. K tomu aby mohlo k realizaci účasti na CR vůbec dojít, je nutno zajistit ji širokou škálou ekonomických činností (služeb a zboží). Odvíjí se to od faktu, že se účast na CR uskutečňuje mimo místo trvalého bydliště. Lidé musí být do míst CR přepraveni, dále je zapotřebí vytvořit podmínky pro jejich pobyt i pro samotné využití volného času, které je hlavním motivem účasti na CR. Na základě toho se CR stává důležitou oblastí podnikatelských příležitostí a současně i faktorem rozvoje regionálních celků, národních ekonomik i ekonomiky světové.

Různé přístupy k pojetí a zkoumání CR se odvíjí od skutečnosti, že se jedná o jev složitý, mnohotvárný a průřezový. V teorii i praxi se jedná nejčastěji o hledisko ekonomické, ekologické, geografické, sociologické a psychologické. Vedle těchto vědních disciplín má CR vztah i k řadě dalších, jako např. k demografii, klimatologii, hydrologii, hygieně, epidemiologii, dále také k řadě úsekových ekonomik, hlavně k ekonomice dopravy, obchodu a kultury. Z toho vyplývá, že při zkoumání a vědeckém chápání je zapotřebí vycházet především z hlediska širokého pojetí jeho společenských souvislostí.

Přesné a z hlediska teorie a praxe jednotné definování je obtížné, protože se jedná o složitý, mnohostranný a víceoborový jev. Důkazem toho je dosavadní vývoj

¹ INDROVÁ, J. *Cestovní ruch (základy)*. VŠE Praha: Oeconomica, 2009. s. 7

jeho definování. Přístup k definování a vymezení CR jako společensko ekonomického jevu se mění i v průběhu jeho vývoje. V různých definicích je autory kladen důraz na různé stránky tohoto složitého jevu, kdy závisí hlavně na tom, která vědní disciplína je základem pro zkoumání a definování.

Následující definice cestovního ruchu vychází z definice Světové organizace CR (WTO):

Cestovní ruch (tourism) „je činnost osoby, cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa mimo její trvalé bydliště, a to za jiným účelem, než je vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“²

1.2 Cestovní ruch podle převažující motivace účasti

Motivace zahrnuje soubor vnitřních i vnějších podnětů vedoucích k účasti na CR. Podle tohoto kritéria rozlišuje Indrová následující typy:

- **kulturně poznávací CR** – je zaměřen převážně na poznávání historie, kulturního dědictví, tradic a zvyků jednotlivých národů. Účastníci jsou motivováni především možností poznání a návštěvy kulturně historických památek (hrady, zámky, kostely, kaple, stavby lidové architektury, apod.), kulturních zařízení (muzea, galerie, knihovny aj.), kulturních akcí (divadelní představení, festivaly, lidové slavnosti),
- **CR s náboženskou orientací** – někdy bývá označován také jako poutní turistika. Hlavním motivem účastníků je návštěva a prohlídka míst s náboženským významem, církevních památek, poutních a posvátných míst a religiózních slavností a událostí či účast na náboženských obřadech, bohoslužbách apod.,
- **CR se vzdělávacími motivy** – v podstatné většině těchto typů CR jsou ve vysoké míře zahrnuty i vzdělávací aspekty (poznávání jiných zemí, kultur, památek, zvyků, přírody apod.,
- **rekreační CR,**
- **CR se společenskými motivy,**
- **zdravotně orientovaný CR,**
- **sportovně orientovaný CR,**
- **CR orientovaný na poznání přírodního prostředí,**

² DROBNÁ, D.; MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2004. s. 12

- **CR s dobrodružnými motivy,**
- **CR s profesními motivy** (obchodní, kongresový, incentivní, ...),
- **CR specificky orientovaný** (nákupní, politický, vojenský, ...).³

Jednotlivé typy CR se nevyskytují pouze v čisté podobě, ale dochází k jejich vzájemnému kombinování a propojování.

Podrobněji jsem se zaměřila a rozepsala pouze první tři typy, protože právě ty mají bezprostřední souvislost s tématem mé bakalářské práce.

1.3 Předpoklady pro rozvoj CR

Jedná se o předpoklady (podmínky či faktory) ovlivňující existenci, rozmístění a rozvoj CR, obecné zákonitosti i uplatnění v jednotlivých oblastech. Obvykle se člení následovně:

- **Lokalizační předpoklady**

Na jejich základě je možno umístit (lokalizovat) aktivity CR do určité oblasti či lokality. Díky příznivým hodnotám je určeno místo, které poskytuje vhodné podmínky pro rozvoj CR. Dělí se na:

- **přírodní** – patří zde reliéf krajiny, přírodní atraktivity, podnebí, vodstvo, flóra a fauna, atd.,
- **kulturní** (kulturně-municipální-historické) – mají souvislost s historickým vývojem území a vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka. Návštěvníci mají zájem především o architektonické památky, archeologické lokality, muzea a galerie, divadla, technické památky, památkové rezervace, lidové umění a tradice – folklór.

- **Selektivní předpoklady**

Vyjadřují, kdo ze společnosti dané oblasti či země a jakou mírou se podílí na CR, a to aktivně i pasivně. Nejčastěji se člení na:

- **demografické** – např. hustota obyvatelstva, věková struktura, pohlaví,
- **politické** – např. politická stabilita či nestabilita, bezpečnostní situace, války,
- **sociologické** – např. ekonomické aktivity, sociální příslušnost, struktura členů domácnosti, vzdělanost,
- **urbanizační** – např. velikost a hustota sídel, zástavba,

³ INDROVÁ, J. *Cestovní ruch (základy)*. VŠE Praha: Oeconomica, 2009. s. 18 - 22

- **ekologické** – např. stav životního prostředí a jeho očekávaný vývoj do budoucna
- **personální** – např. odbornost zaměstnanců, vystupování a profesionalita,
- **administrativní** – např. vízová politika, možnost pohybu na území.

Vzájemná kombinace těchto faktorů působí na vznik a rozvoj CR. Podle Drobné a Morávkové je můžeme v závislosti na míře vlivu rozdělit na:

- **objektivní** – obsahují faktory ovlivňující CR v území. Patří zde politická a bezpečnostní stabilita oblasti, ekonomická situace, životní úroveň jejich obyvatel, stav životního prostředí apod.
- **subjektivní** – ovlivňují rozhodnutí lidí účastnit se na CR. Řadí se zde závislost na příslušnosti k sociální a profesní skupině, na rodinných poměrech, ale také na psychologických faktorech. Významnou roli v rozhodování má také módnost návštěvy určité lokality, vliv reklamy a propagace, ale i znalost jazyků.⁴

1.3.1 Realizační předpoklady

Díky nim je možno realizovat nároky účastníků CR v určitých oblastech s příznivými podmínkami. Mezi hlavní předpoklady patří doprava a dopravní infrastruktura, která je základní službou CR. Umožnění dopravy do dané lokality a její následné využívání k pobytu, rekreaci a dalším aktivitám představuje základní podmínku pro rozvoj CR. Dělí se na předpoklady:

- **dopravní** – spadají mezi základní podmínky. O atraktivitě lokality rozhoduje její dostupnost, systém dopravy, možnost dopravního spojení a zejména hustota a kvalita dopravní sítě.
- **materiálně-technické** – lokalita musí být vybavena dostatečným množstvím ubytovacích, stravovacích, zábavních, sportovních, kulturních a dalších zařízení, poskytujících služby a uspokojujících potřeby účastníků CR.

Následující kapitola je podrobněji věnována kulturním památkám, které spadají do lokalizačních předpokladů, a jejichž výskyt je velmi důležitým prvkem pro existenci a rozvoj CR v určité lokalitě.

⁴ DROBNÁ, D.; MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2004. s. 22

1.4 Kulturní dědictví v cestovním ruchu

Podle Rady Evropy se jako kulturní dědictví označují takové hodnoty, které byly vytvořeny nebo přetvořeny člověkem, a to v oblasti hmotné i duchovní. Ke vzniku těchto hodnot – dnešního kulturního dědictví došlo díky dřívějším generacím, které přebraly zvyky a vědomosti od předchozích generací a následně je dále předali svým nástupcům.

Z důvodu odlišných historických a geografických podmínek mají tyto hodnoty v každém národnostním celku specifický charakter, odlišující se od charakteru kulturního dědictví v ostatních sousedních zemích. I přes tyto rozdíly můžeme v jednotlivých zemích sledovat určité podobnosti týkající se kulturního dědictví. Kulturní dědictví každé země je tak kulturním dědictvím širšího územního celku, tvořeného také okolními zeměmi. Kulturní dědictví se zpravidla rozlišuje:

- a) **hmotné** – movité (malby, plastiky, umělecká řemesla), nemovité (architektura),
- b) **nehmotné** – duchovní (tance, písně, zvyky, apod.).

1.4.1 Kulturní dědictví – kulturní památky

Památka – k ustálení tohoto celkem mladého termínu došlo v odborné literatuře v 19. století. Předcházela mu označení jako např. starožitnost. Významný představitel oboru památkové péče Zdeněk Wirth charakterizoval roku 1926 památku jako „významný předmět připomínající minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost člověka nebo přírody.“⁵

Kulturní památkou se podle výkladového slovníku ČR rozumí: „nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního stylu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, nebo mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem; významný doklad duchovního hmotného života lidí nebo nositel vztahu k důležitým jevům, událostem a osobnostem dějin a kultury, na jehož zachování je proto veřejný zájem.“⁶

V ČR jsou kulturní památky ošetřeny a definovány **zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči**, který byl pozměněn a doplněn **zákonem ČNR č. 242/1992 Sb.**

V prvním paragrafu je řešen účel tohoto zákona, který má stanovit všeobecné podmínky potřebné pro kulturně výchovnou funkci státu, péči, ochranu a zachování

⁵ INDROVÁ, J. *Cestovní ruch (základy)*. VŠE Praha: Oeconomica, 2009. s. 67

⁶ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. ČR: MMR, 2002. s. 152

kulturních památek. Tyto památky jsou chráněny státem především proto, že jsou součástí kulturního dědictví lidu, svědčí o jeho dějinách, tvoří přínos pro další rozvoj společnosti a patří k nenahraditelnému bohatství státu.

Druhý paragraf vymezuje kulturní památky, za které jsou ministerstvem kultury ČR prohlašovány nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory. Jedná se o památky dokládající historický vývoj, životní styl a tvůrčí projevy člověka, které mají historickou, uměleckou, vědeckou a technickou hodnotu. Dále jsou to památky, které mají spojitost s významnými osobnostmi nebo historickými událostmi.

Výše uvedený zákon se týká památek nemovitých, které jsou pevně spjaté se zemí a nelze jimi volně pohybovat a také památek movitých, se kterými je možno volně pohybovat (např. sochy, obrazy, nádoby, atd.). Mezi kulturní památky se tak řadí i zařízení kostelů, vybavení hradů a zámků a cenné předměty ve veřejných i soukromých stavbách a sbírkách.

Hmotné i nehmotné památky se značnou mírou podílejí na vytváření atmosféry místa, kde se nacházejí – mluví se o tzv. *geniu loci* (duchu místa). Svého *genia loci* má v podstatě každé místo nebo i konkrétní stavba.

Památky lze dále rozdělovat podle:

- uměleckých slohů – pravěké, románské, gotické, renesanční, barokní atd.,
- místa vzniku – severské, orientální,
- druhů – archeologické, architektonické, lidové, technické, historické atd.

Podle druhů se památky dělí na **architektonické**, pod které spadají **památky profánní** (světské – např. domy, hrady, zámky, ...) a **památky sakrální** (církevní – např. kostely, kaple, kláštery, ...). Právě na církevní stavby, hlavně kostely, které jsou z hlediska estetiky významným prvkem tvořícím panorama řady měst a vesnic, se zaměřila ochrana památek nejdříve.

1.4.2 Péče o památky

Obyvatelé každé země mají jistě ke své vlasti pozitivní vztah a také ke všemu co připomíná její bohatou historii, hlavně pak k různým, někdy i staletí tvořeným kulturním památkám. Následná péče o tyto památky je díky tomu předmětem celospolečenského zájmu.

Památková péče zahrnuje celou řadu činností a opatření, jejichž cílem je ochrana, zachování a obnova památek. První přijatý zákon je z roku 1958 – zákon č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách, ve kterém jsou orgány státní správy pověřeny výkonem státní památkové péče. Nový přijatý zákon z roku 1987 – zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, pozměněn a doplněn **zákonem ČNR č. 242/1992 Sb.** je stále v platnosti.

Devátý paragraf zákona o státní památkové péči se zabývá ochranou, způsobem péče a užíváním kulturních památek. Stanovuje vlastníkově povinnost na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. „Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu.“⁷

Všechny památky nejsou zapsány na seznam kulturního dědictví, v tom případě nenesou označení kulturní památka, ale **atraktivita CR**.

Podle výkladového slovníku CR rozumíme atraktivitou CR zajímavou součást přírody a přírodní podmínky, kulturní a společenské objekty a události, které přitahují návštěvníky. Můžeme je rozdělit na přírodní a společenské, na hmotné a nehmotné, na atraktivity mezinárodního, národního a místního významu. **Kulturní atraktivita** má základy na historickém kulturním dědictví a tradicích obyvatel destinace CR. **Lidmi vytvořené atraktivity** vznikly díky lidské činnosti a v minulosti i dnes plní pro obyvatele určitou funkci. K lidmi vytvořeným atraktivitám se řadí různé stavby i s jejich vybavením (hrady, zámky, sakrální stavby, mosty, muzea, skanzeny, projevy kultury a umění, ...).⁸

⁷ ČESKÁ NÁRODNÍ RADA. *Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších změn.* [online], Dostupný z WWW: <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>>. [cit. 2010-10-07].

⁸ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. ČR: MMR, 2002. s. 26, 150, 162

1.5 Destinace CR

Termín destinace bývá běžně a relativně volně používán, a to nejen v souvislosti s cestovním ruchem. Přesný termín je destinace cestovního ruchu, ale ten je často nahrazován zkráceným termínem destinace nebo turistická destinace. Výkladový slovník CR pod pojmem destinace cestovního ruchu rozumí v širším pojetí země a regiony se širokým spektrem atraktivit a služeb CR, kde se ve značné míře a délce soustřeďují návštěvníci. V užším pojetí konkrétní cílovou oblast v daném regionu, která nabízí celou řadu významných atraktivit a infrastrukturu CR.

Rozvoj turistické destinace je definován jako „systematické dlouhodobé plánování, rozvoj infrastruktury CR, atraktivit CR a marketing destinace CR, jehož cílem je ekonomický a společenský rozvoj destinace.“⁹

1.5.1 Region

Region lze charakterizovat jako územní celek, jehož vymezení je dáno odpovídající mírou vyskytujících se společných znaků (historických, přírodních, kulturních, ...). Regiony se podle struktury území a míry souladu člení na regiony homogenní (vnitřně stejnorodé územní celky odlišující se od okolí) a heterogenní regiony (vnitřně různorodé územní celky). Další možné členění regionů je podle jejich velikosti, a to na:

- **makroregion** – region velkého rozsahu, obvykle se jedná o mezinárodní region CR. WTO stanovila pro statistické účely CR šest makroregionů CR: Evropa, Amerika, Východní Asie a Pacifik, Afrika, Střední východ, Jižní Asie.
- **mezo-region** - region střední velikosti, který se řadí mezi makroregion a mikroregion a ve srovnání s nimi má nejméně propojené vnitřní vazby. Z globálního hlediska představuje územní jednotku, jejíž vymezení je přibližně v rozmezí 100 000 až 1 000 000 km² (zpravidla několik států – např. severní Evropa). Pokud jde o územní jednotku v rámci určitého státu je tato jednotka střední velikosti (např. kraj v ČR, spolková země v Německu).
- **mikroregion** - region malého rozměru. V ČR vznikají sdružení obcí, která jsou vytvořena za účelem získání společné podpory a následného čerpání prostředků (státní fondy, fondy EU). Obce se sdružují do mikroregionů i z důvodu možnosti

⁹ PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Cestovní ruch – výkladový slovník*. ČR: MMR, 2002. s. 256

čerpaní společných prostředků na rozvoj CR. Tyto mikroregiony umožňují v rámci rozvoje CR efektivnější rozvoj infrastruktury, návštěvnického managementu a marketingu CR. Do této kategorie regionů se řadí také mikroregion Hlučínsko.

1.5.2 Turistický region

Toto označení se používá pro určitý územní celek, nabízející širokou řadu kvalitních turistických atraktivit. Typický je pro něj určitý druh CR, prostřednictvím kterého jsou jednotlivé prvky daného území sjednocovány, ale zároveň přispívá k jejich odlišení od ostatních. Tato skutečnost následně vede k rozvoji daného turistického regionu. Turistický region je možno ještě rozčlenit na menší území, a to na turistické oblasti.

Udržitelný rozvoj turistického regionu je takový rozvoj, ke kterému dochází prostřednictvím způsobu společenského vývoje, návštěvníků regionu a přirozeným rozvojem místní komunity s omezením všech negativních vlivů na biosféru a neobnovitelné zdroje, dále souvisí se vznikem vnějších regionálních a mezinárodních podmínek a podporou ekologické stability. Základy rozvoje regionu spočívají hlavně v řízení zdrojů a aktivit sloužících ke splnění očekávání návštěvníků tohoto regionu. Hlavním a také nejdůležitějším cílem je ochránit zdroje, které přitahují návštěvníky a dělají daný region výjimečným.

1.5.3 Marketing destinace CR

Podstata marketingu spočívá v zaměření všech subjektů, které mají zájem na rozvoji CR v destinaci, na splnění požadavků a potřeb návštěvníků destinace za účelem dosažení zisku.

K tomu, aby byla destinace na trhu CR úspěšná, je zapotřebí schopnost přesně určit vlastní nabídku – produkt, potenciální návštěvníky (kteří mají dostatek volného času, peněz a mají zájem destinaci navštívit), cílový trh, ohrožení a příležitosti na trhu a způsob, jak potenciální návštěvníky motivovat k návštěvě destinace. Királová uvádí, že zpracování, přijetí a použití reálné marketingové koncepce v praxi, je základním předpokladem úspěšnosti destinace na trhu. Významnou součástí tvorby této koncepce je stanovení cílů. Základem pro vytčení cílů je pyramida cílů, jejímž vrcholem je mise (poslání) destinace. Jde o ucelenou myšlenku, která objasňuje důvod nabídky destinace na trhu CR z pohledu návštěvníka. Také je v ní obsažena zmínka o úrovni nabídky a její

kvalitě, vystupování destinace na trhu CR v současnosti i v budoucnosti a o vybraném segmentu.¹⁰

Důležitým prvkem marketingu je komunikace s návštěvníky, prostřednictvím které jsou informováni o nabízeném produktu. Sestavení atraktivního produktu za odpovídající cenu a umístění na trhu CR není dostačující. Návštěvník musí být informován a motivován takovým způsobem, aby začal mít o destinaci zájem. Cílem je vzbudit pozornost, vytvořit zájem a poptávku po destinaci. Komunikaci s návštěvníky umožňují různé komunikační techniky, jejichž účelem je informovat návštěvníky o tom, že je destinace přichystána na uspokojení jejich požadavků a potřeb. Pokud je komunikace zaměřena na potenciální návštěvníky, musí být zdůrazněno nejen to, co mohou v destinaci vidět, ale i to, co v ní mohou dělat. Hlavně je potřebné upozornit na předpoklady destinace, které ji odlišují od jiných, a to z důvodu vytvoření případných produktů, které se budou doplňovat.

¹⁰ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003. s. 29

2 Představení regionu Hlučínsko

Hlučínsko se rozkládá na severovýchodě České republiky v Moravskoslezském kraji u česko-polských hranic. Nachází se v blízkosti měst Opava a Ostrava a těsně u hranice s Polskem. Rozprostírá se na území o rozloze 316 km² v pásu Hlučínské pahorkatiny, která se lehce vlní v krajině a posléze padá do údolí Poopavské nížiny. Území je na východě orámováno Beskydami a na západě Jeseníky, na jihovýchodě ho ohraničuje řeka Odra a na jihu řeka Opava. Pro lepší orientaci přikládám mapky Hlučínska - viz Příloha č. 1.

Jde o krajinu rozlehlých úrodných lánů, zelených lesů a vodních ploch, která se může pochlubit přírodními krásami, množstvím dochovaných kulturních památek, pestrou nabídkou architektonických a řemeslných zajímavostí a také folklorními tradicemi. Tento atraktivní turistický region má tak co nabídnout všem návštěvníkům, ať už zde přijedou za účelem poznávání kulturních, přírodních a jiných zajímavostí, nebo za sportem a relaxací.

Region je jedinečný také tím, že v každé ze zdejších obcí a měst nalezneme vždy alespoň jednu historickou památku. Uprostřed obcí a měst se vypínají už z dálky viditelné kostely různých stavebních slohů a různého stáří a okolo cest jsou doslova rozsety malé kaple, kapličky a kříže. Nejvíce jsou zastoupeny sakrální stavby a památky, ale vedle nich je zde i řada šlechtických sídel, dokladů lidové architektury a dokonce i zajímavých výtvorů moderních architektů.

2.1 Historie Hlučínska

Region je charakterizován specifickým historickým i národnostním vývojem, který se formoval po dobu několika staletí.

Hlučínsko patřilo až do roku 1742 k zemím koruny české. Součástí pruského státu se stalo spolu s dalším dotčeným územím Slezska po rakousko-pruských válkách a následném podepsání vratislavského míru. Tato událost měla značný vliv na následný historický, ekonomický, národnostní, lingvistický a společenský vývoj regionu.¹¹ Ten se samozřejmě podepsal na kultuře, myšlení a osudech zdejšího obyvatelstva a jeho následky můžeme sledovat až do dnešní doby.

Historicky se Hlučínsko, jako specifická oblast českého Slezska, utvářelo až po únoru 1920, což je poměrně pozdě. V té době bylo území Hlučínska, respektive

¹¹ AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.

jižní část původního ratibořského okresu s převahou moravsky mluvícího obyvatelstva (tzv. Moravců), rozhodnutím Pařížské mírové konference (Versailleská smlouva), přiznáno nově vzniklé Československé republice.

Roku 1938 byla tato oblast následkem dlouhodobého historického vývoje přičleněna k německé říši. Součástí českých zemí se Hlučínsko opět stalo roku 1945 a dodnes zůstává specifickým národnostním a kulturním fenoménem.

2.2 Sdružení obcí Hlučínska

Obce spolupracují ve Sdružení obcí Hlučínska od roku 1992, jehož založení bylo výrazem soudržnosti a ochoty všech obcí vzájemně spolupracovat. Dne 27. října 1998 došlo k podepsání zakladatelské smlouvy mezi 24 členy (Hlučín, Kravaře, Dolní Benešov, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Hať, Hněvošice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kozmice, Ludgeřovice, Markvartovice, Oldřišov, Rohov, Služovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vřesina, Závada). Zápis sdružení byl proveden u Okresního úřadu v Opavě (referát vnitřních věcí). Později se ke sdružení přidaly také obce Píšť, Bělá, Strahovice.¹²

Ve sdružení obcí Hlučínska dnes pracuje dvacet sedm měst a obcí, s nimiž úzce spolupracují městské části Ostravy a Opavy (Hošťákovice, Petřkovice, Lhotka a Malé Hoštice). Sdružení usiluje společnými silami o rozvíjení kulturní a ekonomické spolupráce se sousedními příhraničními polskými obcemi a o dosahování dalších specifických cílů. V dnešní době se sdružení zaměřuje převážně na spolupráci v oblasti cestovního ruchu, kultury a propagace regionu jako celku.

2.3 Základní informace o vybraných obcích tohoto regionu

Pro přiblížení regionu uvádím pět největších obcí, patřících do Sdružení obcí Hlučínska, a základní údaje o nich týkající se jejich historie, počtu obyvatel a sakrálních památek.

- **Hlučín**

Město bylo založeno kolem roku 1526 českým králem Přemyslem Otakarem II. Po připojení k ČSR se stal Hlučín okresním městem. V minulosti k němu byly přiděleny a později opět odděleny menší obce v sousedství. V současnosti jsou městskými částmi

¹² Sdružení obcí Hlučínska – Kompletní přehled všeho dění na hlučínsku. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.hlucinsko.eu/>>. [cit. 2010-11-01]

pouze Bobrovníky a Darkovičky. Žije zde přibližně 15 000 obyvatel. Mezi sakrální památky patří: kostel sv. Jana Křtitele, kostel sv. Markéty, evangelický kostel, kaple Panny Marie a kaple na ulici Celní.

- **Kravaře**

První písemná zmínka o této obci pochází z roku 1224, a to z listiny českého krále Přemysla Otakara I. Později byla obec ve vlastnictví tzv. Pánů z Kravař a po nich ji měl v držení rod sv. pánů Eichendorffů. V roce 1960 byly Kravaře povýšeny na město a sloučeny s obcí Kouty a Dvořisko. Žije zde přibližně 6 730 obyvatel. Mezi sakrální památky patří: kostel sv. Bartoloměje, kostel sv. Mikuláše (Kouty), kaple sv. Floriána, kaple sv. Michala (Dvořisko).

- **Ludgeřovice**

První písemná zmínka se nachází v listině sepsané na hradě Landeku roku 1303. V minulosti se obec rozvíjela jako venkovský útvar, a to až do přelomu 19. stol., kdy zde byla zahájena těžba uhlí a rozvoj hutnictví. Žije zde přibližně 4 660 obyvatel. Mezi sakrální památky patří: chrám sv. Mikuláše, Panská kaple a kaplička na Markvartovické ulici.

- **Dolní Benešov**

Archeologické nálezy dokládají osídlování tohoto místa již v době paleolitu a neolitu. V první písemné zmínce o této obci z roku 1213 je uvedeno, že byl v majetku Benešoviců. Roku 1493 byl listem českého krále Vladislava Jagellonského povýšen na městečko. V současné době patří k městu také část Zábřeh. Žije zde přibližně 4 300 obyvatel. Mezi sakrální památky patří: kostel sv. Martina, kaple sv. Kříže, kostel sv. Urbana (Zábřeh) a kaple sv. Urbana.

- **Bolatice**

Archeologické nálezy keramiky potvrzují osídlení v době 4 500 – 2 500 př. n. l. První písemná zmínka o obci je z roku 1250, uvedená v dopise papeže Inocence IV., který toto území odkázal cisterciáckému klášteru na Velehradě. Součástí obce je osada Borová. Roku 1982 navštívil obec polský král Jan Sobieský, když táhl s vojskem na pomoc Vídni obležené Turky. Žije zde přibližně 4 240 obyvatel. Mezi sakrální památky patří: kostel sv. Stanislava, kaple sv. Mikuláše, kaple sv. Jana Nepomuckého, kaple Srdce Ježíšova a kaple Panny Marie.

3 Výzkum povědomí obyvatel Hlučínska o sakrálních stavbách v regionu

Před samotnou tvorbou návrhu propagačního materiálu jsem provedla marketingový výzkum, prostřednictvím kterého jsem chtěla od respondentů získat potřebné informace vztahující se ke zpracovávanému tématu. Výzkum byl prováděn mezi obyvateli regionu Hlučínsko na základě níže uvedených kroků vedoucích k dosažení odpovídajícího řešení.

3.1 Efektivní marketingový výzkum

Jedna z mnoha existujících definic charakterizuje marketingový výzkum jako: ucelený proces, v průběhu kterého dochází k systematickému sběru informací, jejich zaznamenávání a následnému vyhodnocování získaných informací. Jde o disciplínu s dlouhou historií, která se pořád dále vyvíjí. Vychází z poznatků dalších vědních oborů, jako matematiky, statistiky, sociologie, informatiky a dalších. Používá se při řešení konkrétních marketingových problémů.¹³

Podle Vašítkové zahrnuje efektivní marketingový výzkum následující kroky:

- **Definování problému a výzkumných cílů**

Často jde o nejsložitější a nejdůležitější krok v celém výzkumu, který vyžaduje pečlivé definování problémů, které odpovídají požadovaným výzkumným cílům. Nemělo by dojít k tomu, že bude definice příliš úzká nebo příliš široká, v některých případech je vhodné stanovit předběžnou hypotézu.

- **Sestavení plánu výzkumu**

Při sestavení plánu pro shromažďování potřebných informací je zapotřebí učinit rozhodnutí, jaké zdroje, nástroje výzkumu, a metody budou použity. Důležitý je také plán výběru respondentů (kdo, v jakém počtu a jakým způsobem bude dotazován). Jde o časové a věcné vymezení fází výzkumu. Skládá se z přípravné, realizační a prezenční fáze.¹⁴

¹³ BÁRTOVÁ, H.; BÁRTA, V.; KOUDELKA, J. *Spotřebitel (chování spotřebitele a jeho výzkum)*. Praha: Oeconomica, 2007. s. 121

¹⁴ VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing služeb – efektivně a moderně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. s. 84 - 90

- **Shromáždění informací**

Výzkum může být prováděn na základě analýzy sekundárních (shromážděny dříve pro nějaký jiný účel) nebo primárních informací (vzhledem k řešenému problému mají větší význam), interních nebo externích, kvantitativních (lze vymezit jejich velikost, množství, objem) nebo kvalitativních (nejsou měřitelné a bývají charakterizovány slovně pomocí pojmů).

Primární informace jsou získávány různými výzkumnými přístupy, většinou se jedná o metodu pozorování, dotazování a experiment.

Dotazování – provádí se osobní (rozhovor), písemnou (poštou, e-mailem) nebo telefonickou formou. Dotazníky jsou nepoužívanějším nástrojem při sběru informací, protože nabízejí širokou škálu možností při kladení otázek. Při jejich přípravě je důležité zvolit správně otázky, jejich formu a také pořadí. Existuje více typů a druhů otázek, např. otevřené, uzavřené, polootevřené, filtrační, kontrolní, atd. Otázky v úvodu by měly u respondenta vzbudit zájem a naopak osobní a složité otázky by měly být zařazeny na závěr dotazníku. Na začátku dotazníku jsou obvykle uvedeny pokyny k jeho vyplnění.

- **Analýza a vyhodnocení informací**

V této fázi dochází k odvozování závěrů ze získaných informací, které byly předtím roztrženy a klasifikovány.

- **Prezentace výsledků**

Výsledky shromážděných údajů je nutné zpracovat do ucelené podoby a formulovat závěry a doporučení. Zpracovaný text by měl být doplněn přehlednými tabulkami a grafy.

3.2 Vlastní výzkum a plán jeho realizace

Cílem výzkumu bylo zjistit od obyvatel Hlučínska, o kterých památkách ve svém regionu mají povědomí, jestli některé z nich navštívili, co je na nich zaujalo, v jakém jsou podle nich stavu a zda by je doporučili k prohlídce účastníkům CR, kteří by měli o návštěvu regionu Hlučínsko zájem. Také mě zajímalo, zda by se o těchto památkách chtěli oni sami dovědět více informací.

Pro realizaci výzkumu jsem zvolila dotazník, který se nabízel jako nejvhodnější varianta. Nejdůležitějším krokem při jeho sestavování bylo pořídit seznam sakrálních památek, jichž se výzkum týkal. Při jeho sestavování jsem čerpala z knih, webových

stránek obcí a z propagačních materiálů vydaných Sdružením obcí Hlučínska. Tím jsem získala základní soupis památek, který byl do dotazníku zapracován v podobě tabulky, aby byl dotazník pro respondenty přehledný a snadný na vyplnění. Vzor dotazníku je uveden v příloze č. 2.

Jako respondenty pro tento výzkum jsem vybrala obyvatele regionu Hlučínsko. Důvodem je skutečnost, že právě oni, kteří zde žijí a alespoň částečně některé z památek znají, mi mohou poskytnout řadu cenných informací. Od každé obce patřící do Sdružení obcí Hlučínska (27 členských obcí a 4 spolupracující městské části) jsem požadovala vyplnit deset dotazníků. V první fázi mi při distribuci dotazníků respondentům nabídl pomoc předseda sdružení, který je rozeslal starostům jednotlivých obcí. Po měsíci jsem všechny starosty kontaktovala ještě jednou osobně, abych jim připomněla vyplnění dotazníků a požádala je o rozeslání dalším osobám (zastupitelstvu obce, známým, přátelům, ...) žijícím v dané obci.

Dotazování probíhalo od srpna 2010 do ledna 2011 a dotazníky mi byly doručeny zpět v elektronické podobě, vyplněné na počítači nebo naskenované i ve fyzické podobě, vytištěné a vyplněné ručně. Z požadovaného počtu 310 dotazníků, se mi jich vrátilo celkem 304, z toho počtu jsem musela 7 z důvodu špatného označení odpovědí vyřadit, a tak zbylo 297 dotazníků, což činí 95,8 %.

Dotazník obsahoval celkem deset otázek, ze kterých bylo prvních pět otevřených, další tři uzavřené a poslední dvě měly identifikační charakter a zjišťovaly název obce a věk dotazovaných. V závěru dotazníku měli respondenti prostor vyjádřit své podněty či připomínky k řešenému tématu.

Takto získané údaje mi pomohly vytvořit si představu o tom, jaký mají obyvatelé Hlučínska o sakrálních památkách přehled, jaký je jejich zájem o ně a zda si myslí, že mají co nabídnout potencionálním návštěvníkům regionu Hlučínsko. Výsledky výzkumu byly použity a zohledněny při tvorbě propagačního materiálu.

3.3 Analýza dat a sumarizace výsledků

Po navrácení dotazníku jsem provedla jejich vyhodnocení, které je pro přehlednost doplněno tabulkami a grafy. Takto zpracované výsledky příkládám v příloze č. 3 s názvem Analýza dat.

Následuje sumarizace výsledků, která byla sestavena na základě vypracované analýzy dat.

Z uvedených 54 památek nacházejících se v 31 obcích a městech patřících do Sdružení obcí Hlučínska měli respondenti označit ty, o kterých již někdy slyšeli. Skoro polovina (42,4 %) dotázaných označila počet památek, který byl v rozmezí 11 – 20 památek a pouze 2,4 % dotázaných označilo počet památek spadající do rozmezí 41 a více. U otázky zjišťující počet navštívených památek označila více než polovina respondentů (50,2 %) počet památek, který spadl do rozmezí méně než 11 památek a žádný z dotázaných nenavštívil více jak 41 památek. Nejfrekventovanější odpovědí, týkající se důvodu zaujetí památkou byla v první řadě architektura památky, kterou uvedlo 37,7 % respondentů a 0,7 % respondentů uvedlo, že si nepamatují, čím je památka zaujala. Podle velké části respondentů (45,6 %) odpovídá stav památek známce 2 a pouze 0,1 % hodnotí stav památky známkou 5. Nejčastěji označovaná památka, kterou respondenti doporučovali turistům k návštěvě, byl chrám sv. Mikuláše v Ludgerovicích (16,4 %), výsledky dalších devíti památek byly velmi vyrovnané. Jednoznačná většina respondentů (90,6 %) by uvítala více informací o sakrálních památkách na Hlučínsku, jen 9,4 % nemá o další informace zájem. Větší polovina respondentů (52,7 %) preferuje informace v tištěné podobě, 30,7 % v elektronické a 16,6 % by uvítalo obě formy. Více než polovina dotázaných (52,9 %) si myslí, že zájem o tento druh památek mají spíše věřící. Ale na druhou stranu docela velký počet respondentů (25,9 %) uvedl, že zájem nemají určitě jen věřící. Důvodem položení otázky zjišťující obec nebo město, ve kterém respondent žije, byla snaha o adekvátní zastoupení respondentů dle jednotlivých obcí a měst patřících do Sdružení obcí Hlučínska. Do výzkumu se zapojili respondenti ze všech obcí a výsledný počet navrácených dotazníků byl celkem 297. Z otázky zjišťující věk respondentů vyplynulo, že největší zastoupení respondentů je ve věkové kategorii 41 až 50 let (25,9 %) a pouze 0,7 % respondentů patří do kategorie 71 až 80 let a nad 80 let.

Do závěrečné části dotazníku, kde měli respondenti prostor na podněty a připomínky k řešenému tématu, uváděli nejčastěji zájem o zpracování knižní publikace se všemi sakrálními památkami, a to i s těmi drobnými, jako jsou Boží muka a kříže. Tato publikace by měla obsahovat podrobné informace o stavbě i jejím vnitřním vybavení a rozsáhlý fotografický materiál. Dále by respondenti uvítali, kdyby u památek byly vyvěšeny alespoň základní údaje týkající se dané památky a také doba,

kdy je možno památku mimo bohoslužby navštívit. Část respondentů by si přála zpracování přehledu památek ve vztahu k cyklostezkám tohoto regionu. Také zde byly dopisovány památky, které respondentům v dotazníku scházely a přáli by si jejich propagaci.

3.4 Závěr výzkumu

Výzkum jsem prováděla za účelem zjištění povědomí obyvatel obcí Hlučínska a míry jejich zájmu o sakrální stavby nacházející se v tomto regionu. Bylo osloveno celkem 31 obcí a městských částí patřících do Sdružení obcí Hlučínska a z každé jsem požadovala zaslat 10 dotazníků. Nejdříve je oslovil předseda tohoto sdružení a později jsem je kontaktovala ještě i já osobně, abych jim připomněla zasílání dotazníků k vyhodnocení.

Takřka všichni dotázaní by uvítali podrobnější informace o těchto památkách a také si myslí, že památky tohoto regionu mohou oslovit i potencionální turisty, kteří zde zavítají. Proto považuji za nejdůležitější získat co nejvíce informací o památkách, jejich historii a současnosti. Na základě zjištěných skutečností bude připraven návrh přehledného propagačního materiálu představujícího vybrané památky, který bude doplněn o fotografie těchto objektů. Získané materiály budou samozřejmě poskytnuty také Sdružení obcí Hlučínska a jednotlivým obcím, které je umístí na své webové stránky.

Dotazování probíhalo bez zásadních problémů. Jediným problémem byla poměrně dlouhá doba návratnosti dotazníků, což však odpovídalo potřebě získání adekvátního množství respondentů. Výzkum přinesl řadu cenných informací potřebných při tvorbě propagačního materiálu o sakrálních stavbách na Hlučínsku.

4 Příprava vlastního produktu – Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku

Sdružení obcí Hlučínska, které je zadavatelem práce si přeje vytvořit propagační materiál o vybraných sakrálních památkách na Hlučínsku. Materiál obsahující základní informace o památkách a fotodokumentaci má sloužit nejen místním obyvatelům, ale samozřejmě také potencionálním návštěvníkům, kteří budou mít o poznání tohoto druhu památek zájem.

4.1 Tvorba propagačního materiálu

Nejdříve bylo zapotřebí vybrat z nabízených druhů propagačních materiálů ten, který bude pro výsledné zpracování produktu nejvhodnější. Rozhodovala jsem se mezi variantou skládaného letáku a brožury. Nakonec jsem se po schůzce s konzultantem práce, který je vedoucím IC Hlučín a později také s majitelem grafického studia, které již v minulosti pro Sdružení obcí Hlučínska propagační materiály zpracovávalo, přiklonila k tvorbě brožury. Hlavním důvodem této volby je fakt, že objem informací je v tomto případě příliš velký a tudíž pro leták nevyhovující. S tímto závěrem se následně ztotožnil i zadavatel.

Následovala realizační část tvorby produktu, která byla nejen tou nejdůležitější, ale také nejnáročnější, zejména co se týče času potřebného k pořízení fotografií sakrálních památek, sběru informací a jejich následné kompletaci.

4.1.1 Postup při získávání fotografií

Prvním krokem bylo pořízení fotografií všech sakrálních památek, při kterém jsem postupovala podle seznamu obcí a v nich se nacházejících památek, který jsem měla zhotovený již při tvorbě dotazníku. Po vyhodnocení dotazníků byl tento seznam ještě rozšířen o památky doplněné do připomínek dotazníku respondenty.

Průběh fotografování ztěžoval fakt, že bylo závislé na povětrnostních podmínkách. Za deštivých a zamračených dnů nebylo možné vyrazit do terénu, protože fotografie pořízené za těchto podmínek byly do brožury nepoužitelné.

Před návštěvou jednotlivých obcí jsem si vždy nejdříve prošla existující materiály o obci a její webové stránky a snažila se najít fotografie památek, abych měla usnadněné jejich následné hledání. Skoro na všech materiálech a webových stránkách obcí najdeme hned na úvodní straně fotografii kostela, který se v obci nachází.

Najít samotný kostel v obci nebylo složité, protože převážná většina z nich se nachází na vyvýšeném místě a jsou tak již z dálky dobře viditelné a nemůžeme je minout. Problém nastal při hledání kaplí a kapliček, které patří mezi menší stavby, nacházející se mezi zástavbou a jsou tak snadno přehlédnutelné. Při pátrání tak někdy nezbylo nic jiného, než oslovit obyvatele obce, což v řadě případů také nepomohlo.

4.1.2 Postup při získávání informací k památkám

Druhý krok spočíval v shromažďování informací k jednotlivým památkám. Při jejich sběru jsem spolupracovala se starosty jednotlivých obcí, které jsem oslovila a požádala je o sdělení odkud je možno tyto informace o sakrálních památkách získat. Někteří z nich se odkazovali na webové stránky obcí, jiní mi naskenovali nejruznější články a informační letáčky o památkách, další zaslali kontakt na pamětníky a kronikáře obce. V několika obcích jsem měla možnost nahlédnout do kronik, případně si osobně nebo telefonicky promluvit s pamětníky nebo kněžími působícími v obci. Od všech obcí jsem dostala svolení takto poskytnuté informace použít při zpracování brožury, a to v nezměněné nebo upravené podobě. Mým úkolem bylo tyto informace zpracovat a vybrat z nich potřebné údaje o památkách.

K takto zpracovaným informacím jsem přiřadila fotografie všech památek v obci a zaslala je starostům k potvrzení, nebo případnému doplnění a úpravě.

4.1.3 Problémy při sběru dat

Ve většině obcí se nachází kaplí a kapliček více, z toho důvodu bylo jejich rozlišení a zjištění názvů značně ztíženo. Podle znaků na těchto stavbách se v některých případech dal název odvodit, např. pokud se podařilo identifikovat obraz nebo sochu světce umístěného uvnitř. Komplikace nastala v případě, kdy šlo ne o tolik známého světce, soch a obrazů bylo uvnitř umístěno více nebo nešlo dovnitř stavby vůbec vidět. V mnoha případech se nedalo spoléhat ani na rady místních obyvatel, protože i oni sami neměli ani nejmenší tušení, komu je kaple zasvěcena. U řady kaplí a kapliček bylo marné zjišťovat jejich název, protože jsou nazývány pouze podle toho, na které ulici se nacházejí, nebo jménem osoby, která je dala postavit.

Získat informace k těmto kapličkám se ve většině případů také nepodařilo, a to z toho důvodu, že mnohé z nich nespadají pod obec ani pod farní úřad, ale jsou v soukromém vlastnictví. Více údajů lze získat pouze k těm, které jsou zapsány na seznamu kulturních památek.

4.1.4 Kompletace získaných dat – sestavení brožury

V úvodu brožury je umístěn text představující region Hlučínsko, jeho územní vymezení a základní údaje o této oblasti. Dále následuje podle abecedního pořádku všech 31 obcí, měst a městských částí patřících do tohoto regionu. Každá obec začíná na nové straně, kde je její název, znak obce a odkaz na obecní webové stránky. Následují jednotlivé památky nacházející se v obci řazené postupně od kostelů a kaplí až ke kapličkám. Pod názvem památek je umístěn text se základními údaji o dané stavbě a vše je doplněno fotografiemi. U kaplí a kapliček je za názvem doplněn také název ulice (pokud jsou v obci pojmenovány). Bohužel z výše uvedených důvodů, které jsou v kapitole týkající se problémů při sběru dat, schází u kapliček údaje týkající se jejich stavby.

Výsledným produktem je mnohastránková brožura, ze které jsem na ukázkou do příloh umístila město Hlučín – viz Příloha č. 4. Celá brožura je z důvodu velkého rozsahu přiložena na CD ve vnitřní straně desek a označena jako Příloha č. 5 – Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku.

Takto sestavený návrh brožury předám zadavateli, který ho na společné schůzi se všemi obcemi patřícími do sdružení projedná a společně se rozhodnou na jeho dalším zpracování. Po schválení předá zadavatel návrh ke grafickému zpracování, dále bude následovat jeho tisk a distribuce prostřednictvím informačních center a jednotlivých obcí. Následně umístí brožuru v elektronické podobě také na webové stránky sdružení. Zadavatel zvažuje variantu zpracování knižní publikace, která by zahrnovala i drobnější stavby jako jsou Boží muka a kříže. Dále se plánuje spojit i se sousední polskou stranou a zahrnout do publikace i sakrální památky nacházející se na jejich území.

4.1.5 Průběh zpracování brožury

Níže uvedená tabulka přehledně zobrazuje již uskutečněné i plánované kroky a období potřebné pro jejich zpracování. Jednotlivé činnosti začínají přípravnou fází brožury, pokračují jejím postupným zpracováním a končí dalším plánovaným využitím.

Tabulka č. 1: *Časový harmonogram zpracování brožury*

Období	Činnost	Zpracovatel
listopad – prosinec 2010	sestavování seznamu památek	Anna Slaninová
leden – březen 2011	pořizování fotografií, sběr informací, kompletace údajů	Anna Slaninová
duben 2011	vypracování návrhu brožury	Anna Slaninová
květen 2011	projednání návrhu	Sdružení obcí Hlučínska
červen – červenec 2011	grafické zpracování a tisk	Pavel Kocur
srpen 2011	distribuce brožury	IC Hlučín, IC Kravaře, jednotlivé obce
září 2011	umístění na webových stránkách	Sdružení obcí Hlučínska, jednotlivé obce
říjen – listopad 2011	rozhodnutí o dalším zpracování brožury	Sdružení obcí Hlučínska

Zdroj: vlastní zpracování a předpoklady zadavatele

4.1.6 Výroba a předběžné finanční náklady

Po schválení návrhu brožury se může přistoupit k její výrobě. O grafické zpracování, přípravu pro tisk a vlastní tisk se postará pan Pavel Kocur, který pro Sdružení obcí Hlučínska zpracovává všechny propagační materiály. Vzhledem k jeho zkušenostem a dlouholeté praxi v tomto oboru rozhodne o formátu brožury, typu a velikosti písma i rozložení textu a fotografií. Na základě mého návrhu brožury sestavil předběžnou kalkulaci pro výrobu.

Tabulka č. 2: *Parametry brožury a finanční náklady na její zpracování*

Název propagačního materiálu:	Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku
Typ propagačního materiálu:	propagační brožura, 1 x zlom (2 spony)
Typ papíru obálka:	křída-lesk (170 g)
Barevnost obálka:	4/4, ofsetový lak
Typ papíru vnitřek:	křída-lesk (115 g)
Barevnost vnitřek:	1/1
Počet stran:	64 stran
Grafické zpracování:	15 500,- Kč
Cena za 1 000 ks:	27 500,- Kč
Cena za 1 000 ks+DPH:	33 000,- Kč
Cena za 1 ks+DPH při výrobě 1 000 ks:	33,- Kč
Cena za 1 500 ks:	32 490,- Kč
Cena za 1 500 ks+DPH:	38 988,- Kč
Cena za 1 ks+DPH při výrobě 1 500 ks:	26,- Kč
Cena za 2 000 ks:	37 480,- Kč
Cena za 2 000 ks+DPH:	44 976,- Kč
Cena za 1 ks+DPH při výrobě 2 000 ks:	22,5 Kč

Zdroj: Grafika – Pavel Kocur, Bolatice, Sokolovská 4

4.2 Další využití produktu a doporučení

Souhlasím s plánem Sdružení obcí Hlučínska na výrobu knižní publikace, která bude obsahovat i drobnější památky. Navázání spolupráce se sousední polskou stranou a zpracování památek i na polském území bude jistě velmi přínosné. Při zpracování takovéto publikace doporučuji v každém případě využít služeb profesionálního fotografa, který pořídí nejen fotografie exteriéru památek, ale i jejich interiéru. Také texty musí být v případě reprezentativní knihy mnohem obsáhlejší a popisovat i interiér staveb. Kniha může obsahovat také přehled, ve kterém budou památky seřazeny buď dle jejich stáří, nebo použitého stavebního slohu. V závěru knihy navrhuji představit také jednotlivé svaté, kterým jsou zdejší památky zasvěcovány a uvést informace z jejich života.

V regionu Hlučínsko se nachází hustá síť cyklostezek, kterou je možno ve spojitosti se zdejšími památkami také využít. Doporučuji zpracovat mapu s jednotlivými cyklotrasami a doplnit ji o památky, které je možno na určité trase navštívit. Pro lepší orientaci by přispělo uvést k památkám GPS souřadnice. K těmto památkám by cykloturisty dovedly zhotovené ukazatele, rozmístěné na dané trase.

Dále navrhuji vyvěsit k památkám základní údaje týkající se jejich stavby a čas, kdy je možno památku navštívit, nebo kontakt na osobu pověřenou správou památky. Na menší památky, tj. kaple a kapličky doporučuji připevnit štítky s jejich názvem pro snadnější určení stavby.

Závěr

Hlavním cílem práce měla být podle zadavatele tvorba propagačního materiálu obsahujícího vybrané sakrální památky na Hlučínsku. Výsledný produkt má sloužit jak pro potenciální turisty, tak i pro obyvatele regionu Hlučínsko. Pro naplnění tohoto cíle jsem zpracovala návrh brožury obsahující základní informace a fotografie památek. Tento návrh byl předložen zadavateli, který ho musí na zasedání se všemi členskými obcemi nejdříve schválit, postarat se o odstranění případných nedostatků a poté se přistoupí k jeho výrobě a následné distribuci. Předpokládaný termín distribuce je stanoven na srpen tohoto roku. V následujícím měsíci září budou údaje také umístěny na webové stránky Sdružení obcí Hlučínska a obcí patřících do tohoto sdružení.

Těší mě, že je už nyní uvažováno o dalším využití mého produktu. Na jeho základě má být vytvořena knižní publikace obsahující i další drobné stavby, jako jsou Boží muka a kříže. Při vytváření této publikace se plánuje navázat spolupráci i se sousedním Polskem a zpracovat také zdejší sakrální památky. Dokonce už mi byla na tomto produktu nabídnuta spolupráce.

Region Hlučínsko má potenciálním turistům co nabídnout, nejde jen o mnou zpracované sakrální památky, ale také další významné reprezentativní stavby, lidové stavby, přírodní zajímavosti, sportovní vyžití, místní folklor a kulturu. Pro získání zájmu turistů je zapotřebí představit jim všechny tyto předpoklady, za použití vhodných propagačních materiálů i prostřednictvím webových stránek, aby byla zajištěna jejich dostatečná informovanost.

Věřím, že se tato lokalita může za pomoci Sdružení obcí Hlučínska a prostřednictvím správné propagace prosadit na trhu cestovního ruchu a stát se tak alespoň pro určitou část turistů vyhledávaným místem ke strávení volného času.

Seznam použitých pramenů a literatury

Tištěné zdroje

- [1] AUGUSTIN, J. *Velká encyklopedie měst a obcí ČR*. 1. vyd. Sokolov: Arbor Sokolov, a.s., 2001. 992 s. ISBN 80-901534-1-0.
- [2] AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.
- [3] AUTOR NEUVEDEN. *Krásy a zajímavosti Hlučínska*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska.
- [4] AUTOR NEUVEDEN. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska.
- [5] BÁRTOVÁ, H.; BÁRTA, V.; KOUDELKA, J. *Spotřebitel (chování spotřebitele a jeho výzkum)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 254 s. ISBN 978-80-245-1275-4.
- [6] BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlučínska*. 1. vyd. Opava: Bobr, 1995. 212 s. ISBN 80-901764-1-0.
- [7] DRAGANEK-CYBULSKA, J.; LACH, K. *Kapliczki i krzyże przydrożne w Krzanowicach*. Racibórz: BATEREX s. j., 2006. 149 s. ISBN 83-921346-4-8.
- [8] DROBNÁ, D.; MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. 208 s. ISBN 80-7168-901-7.
- [9] DROZD, J. a kol. *Bolatice 1250 – 2000, Z historie a současnosti obce*. 1. vyd. Opava: Nová Grafia, 2000. 113 s. ISBN 80-9022526-9-9.
- [10] HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [11] HOLLOWAY, J. CH. *The Business of Tourism*. 6th ed. London: FT Prentice Hall, 2002. 404 p. ISBN 0-273-65563-9.
- [12] INDROVÁ, J. *Cestovní ruch (základy)*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [13] KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
- [14] PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: MMR, 2002. 448 s. ISBN neuvedeno.
- [15] PLAČEK, V.; PLAČKOVÁ, M. *Markvartovice 1377 – 2007*. Háj ve Slezsku: MAJ – tiskárna s.r.o., 2007. 560 s. ISBN 978-80-86458-22-9.

- [16] PLAČEK, V.; PLAČKOVÁ, M. *Oldřišov 1234 – 2004*. Háj ve Slezsku: MAJ – tiskárna s.r.o., 2006. 527 s. ISBN 80-86458-19-9.
- [17] PLAČEK, V.; PLAČKOVÁ, M. *Vřesina 1270 – 2010*. 1. vyd. Háj ve Slezsku: MAJ – tiskárna s.r.o., 2010. 472 s. ISBN 978-80-86458-32-8.
- [18] VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing služeb – efektivně a moderně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 232 s. ISBN 978-80-247-2721-9.

Elektronické zdroje

- [1] AUTOR NEUVEDEN. *Sdružení obcí Hlučínska – Kompletní přehled všeho dění na Hlučínsku*. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.hlucinsko.eu/>>. [cit. 2010-11-01].
- [2] AUTOR NEUVEDEN. *Kaple Nanebevzetí Panny Marie - Petřkovice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=618>. [cit. 2011-03-22].
- [3] AUTOR NEUVEDEN. *Kaple sv. Barbory – Petřkovice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=559>. [cit. 2011-03-22].
- [4] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel sv. Floriána – Kozmice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=463>. [cit. 2011-03-22].
- [5] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel sv. Kateřiny – Štěpánkovice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=445>. [cit. 2011-03-22].
- [6] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel sv. Mikuláše – Kravaře-Kouty*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=635>. [cit. 2011-03-22].
- [7] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel sv. Stanislava – Bolatice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=311>. [cit. 2011-03-22].
- [8] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel Povýšení sv. Kříže – Chuchelná*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=474>. [cit. 2011-03-22].
- [9] AUTOR NEUVEDEN. *Kostel Všech Svatých – Hošťálkovice*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=472>. [cit. 2011-03-22].

- [10] AUTOR NEUVEDEN. *Bělá – Kostel sv. Jana Křtitele*. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.obecbela.cz/web/?page=texty&id=10>>. [cit. 2011-03-22].
- [11] AUTOR NEUVEDEN. *Hať – Kostel sv. Matouše*. [online], Dostupný z WWW: <http://hosting.saowifi.net/farnosthat/kostel_v_hati.htm>. [cit. 2011-03-22].
- [12] AUTOR NEUVEDEN. *Kravaře – Kostel sv. Bartoloměje*. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.kravare.cz/turista/pamatky-a-zajimava-mista>>. [cit. 2011-03-22].
- [13] ČESKÁ NÁRODNÍ RADA. *Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších změn*. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/zakon-o-statni-pamatkove-peci/>>. [cit. 2010-10-07].
- [14] HAHN, M. *Kaple sv. Michala - Kravaře*. [online], Dostupný z WWW: <http://www.hlucinsko.com/?page=info_obce&sekce=9&id=83>. [cit. 2011-03-27].
- [15] VJAČKA, A. *Ludgeřovice – Chrám sv. Mikuláše*. [online], Dostupný z WWW: <<http://www.ludgerovice.cz/100LetKostela/index.asp>>. [cit. 2011-03-27].

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Časový harmonogram zpracování brožury
Tabulka č. 2	Parametry brožury a finanční náklady na její zpracování

Seznam zkratek a symbolů

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CR	cestovní ruch
č.	číslo
např.	na příklad
pol.	polovina
př. n. l.	před naším letopočtem
stol.	století
sv.	svatá/ý
svět.	světová
tj.	to jest
tzv.	tak zvaný

Seznam příloh

Příloha č. 1	Mapky Hlučínska (2 strany)
Příloha č. 2	Vzor dotazníku (2 strany)
Příloha č. 3	Analýza dat (11 stran)
Příloha č. 4	Hlučín – ukázka brožury (5 stran)
Příloha č. 5	CD – Kostely, kaple a kapličky na Hlučínsku

Mapky Hlučínska

Poloha Hlučínska v rámci České republiky

Zdroj: AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.

Poloha Hlučínska v rámci Moravskoslezského kraje

Zdroj: AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.

Region Hlučínsko a jednotlivé obce

Zdroj: AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.

Region Hlučínsko a jednotlivé obce

Zdroj: AUTOR NEUVEDEN. *Region Hlučínsko*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2003.

Dotazník

Vážená paní/vážený pane,

dovoluji si Vás oslovit s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro vypracování mé bakalářské práce na téma: Sakrální stavby na Hlučínsku. Cílem dotazníku je získat informace o povědomí obyvatel Hlučínska o sakrálních stavbách (kostely, kaple, kapličky, boží muka, kříže,...) nacházejících se v tomto regionu. Dotazník je anonymní. Označte vždy jen jednu Vámi zvolenou odpověď, pokud není uvedeno jinak.

Děkuji za ochotu i čas strávený vyplňováním dotazníku.

Anna Slaninová, studentka Slezské univerzity, oboru: Lázeňství a turismus.

- 1. O které sakrální památce/kách na Hlučínsku jste již slyšel/a?** (označte v tabulce křížkem)
- 2. Kterou sakrální památku/y jste již navštívil/a?** (označte v tabulce křížkem)
- 3. Čím Vás tato památka/y zaujala?** (dopište do tabulky)
- 4. V jakém stavu je podle Vás tato památka/y?** (označte v tabulce jako ve škole stupnicí 1 – 5)
- 5. Kterou památku/y by podle Vás měli určitě navštívit turisté, kteří přijedou na Hlučínsko?** (označte v tabulce křížkem)

Obec	Památka	Ot. 1	Ot. 2	Otázka č. 3	Ot. 4	Ot. 5
Bělá	kostel sv. Jana Křtitele					
	kaple P. Marie Chudých					
Bohuslavice	kostel Nejsvětější Trojice					
Bolatice	kostel sv. Stanislava					
	kaple sv. Mikuláše					
Darkovice	kostel sv. Hedviky					
	kaple sv. Floriána					
D. Benešov	kostel sv. Martina					
	kaple sv. Kříže					
Hať	kostel sv. Matouše					
Hlučín	kostel sv. Jana Křtitele					
	hřbitovní kostel sv. Markéty					
	evangelický kostel					
	kaple Panny Marie					
Hněvošice	kostel sv. Petra a Pavla					
	kostel Krista-Dobrého Pastýře					
Hošťálkovice	kostel Všech Svatých					
Chlebičov	kaple P. Marie Růžencové					
Chuchelná	kostel Povýšení sv. Kříže					
	kaple sv. Kříže					
Kobeřice	kostel Nanebevzetí P. Marie					
	kaple sv. Urbana					
	kaple sv. Jana Nepomuckého					
	kaple blahoslav. P.M. Lurdské					
Kravaře	kostel sv. Bartoloměje					
	kaple sv. Floriána					
	kaple sv. Michala					
Kozmice	kostel sv. Floriána					
Lhotka	kaple sv. Urbana					
Ludgeřovice	chrám sv. Mikuláše					
	Panská kaple (Na staré cestě)					
	kaple na Markvartovické ulici					
Malé Hoštice	kaple sv. Jana Nepomuckého					
	kaple P. Marie Lurdské					
Markvartovice	kaple Nejsvětější Trojice					
Oldřišov	kostel Nanebevzetí P. Marie					
Petřkovice	kaple Nanebevzetí P. Marie					
Píšť	kostel sv. Vavřince					
	kaple sv. Jana Nepomuckého					
Rohov	kaple sv. Petra a Pavla					

Služovice	kaple Nanebevzetí P. Marie					
	kaple Navštívení P. Marie					
	kaple sv. Jana Křtitele					
Strahovice	kostel sv. Augustina					
	kaple P. Marie Schonstattské					
Sudice	chrám sv. Jana Křtitele					
	evangelický kostel					
Šilheřovice	kostel Nanebevzetí P. Marie					
Štěpánkovice	kostel sv. Kateřiny					
	kaple sv. Josefa					
Třebom	kostel sv. Jiří					
Velké Hoštice	kostel sv. Jana Křtitele					
Vřesina	kostel sv. Viléma Aquilán.					
Závada	kaple sv. Urbana					

6. Uvítal/a byste podrobnější informace o těchto památkách?

- a) ano
b) ne

7. V jaké formě by měly informace být? (označte jen jednu odpověď)

- a) tištěné (letáčky, brožury, kniha)
b) elektronické (internet – webové stránky Hlučínska, jednotlivých obcí)

8. Myslíte, že mají zájem o tento druh památek pouze věřící?

- a) určitě ano
b) spíše ano
c) spíše ne
d) určitě ne

9. Ve které obci/městě žijete?

- uveďte konkrétně:

10. Jaká je Vaše věková kategorie?

- a) do 20 let
b) 21 – 30 let
c) 31 – 40 let
d) 41 – 50 let
e) 51 – 60 let
f) 61 – 70 let
g) 71 – 80 let
h) nad 80 let

Prostor pro Vaše podněty či připomínky k řešenému tématu:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Analýza dat

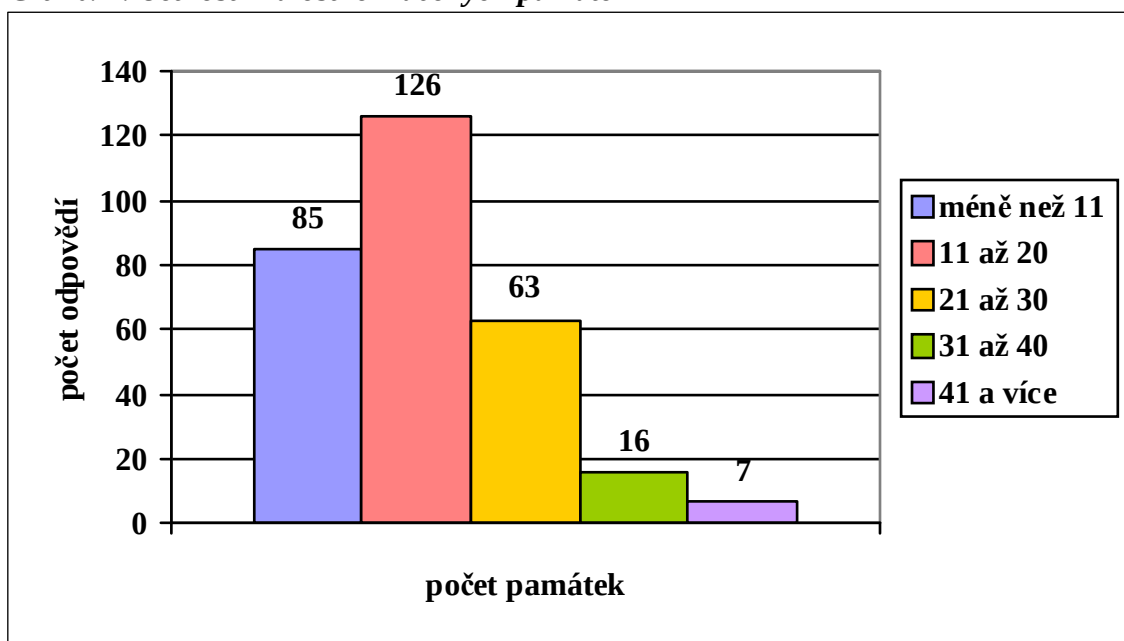
Otázka č. 1: O které sakrální památky na Hlučínsku jste již slyšel/a?

Tabulka č. 1: Četnost znalosti označených památek

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
méně než 11 památek	85	28,6 %
11 – 20 památek	126	42,4 %
21 – 30 památek	63	21,2 %
31 – 40 památek	16	5,4 %
41 a více památek	7	2,4 %
Celkem	297	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 1: Četnost znalosti označených památek

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Předpokládala, že respondenti označí více než polovinu památek, tzn. rozmezí 21 až 30. Důvodem mého předpokladu byla úvaha, že Hlučínsko je poměrně malým územím, a tak že zdejší obyvatelé museli o většině staveb už někdy slyšet. Mezi nejvíce označované památky patřily kostely ve městech a větších vesnicích, např. kostel sv. Stanislava v Bolaticích, kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně, kostel sv. Bartoloměje v Kravařích, chrám sv. Mikuláše v Ludgeřovicích a kostel sv. Vavřince v Píšti.

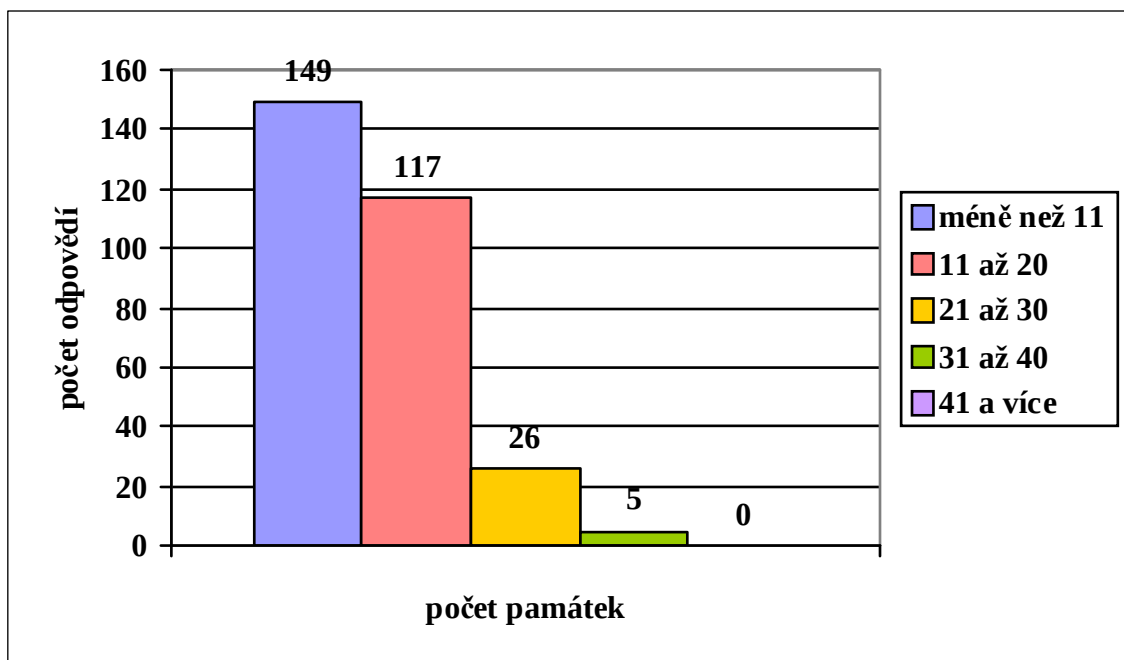
Otázka č. 2: **Kterou/é sakrální památku/y jste již navštívil/a?**

Tabulka č. 2: *Počet navštívených sakrálních památek*

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
méně než 11 památek	149	50,2 %
11 – 20 památek	117	39,4 %
21 – 30 památek	26	8,7 %
31 – 40 památek	5	1,7 %
41 a více památek	0	0 %
Celkem	297	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 2: *Počet navštívených sakrálních památek*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Očekávala jsem, že se odpovědi u této otázky budou pohybovat v rozmezí 11 až 20 památek. Více než polovina respondentů označila méně než 11 památek, většinou bylo označeno 5 památek a více, tedy blíže horní hranici. Důvodem může být skutečnost, že většina obyvatel navštíví kapli nebo kostel pouze v dané farnosti, a to při bohoslužbě. Mezi nejnavštěvovanější památky patří kostel sv. Stanislava v Bolaticích, kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně, kostel Povýšení sv. Kříže v Chuchelné, kostel sv. Bartoloměje v Kravařích a kostel sv. Mikuláše v Ludgeřovicích.

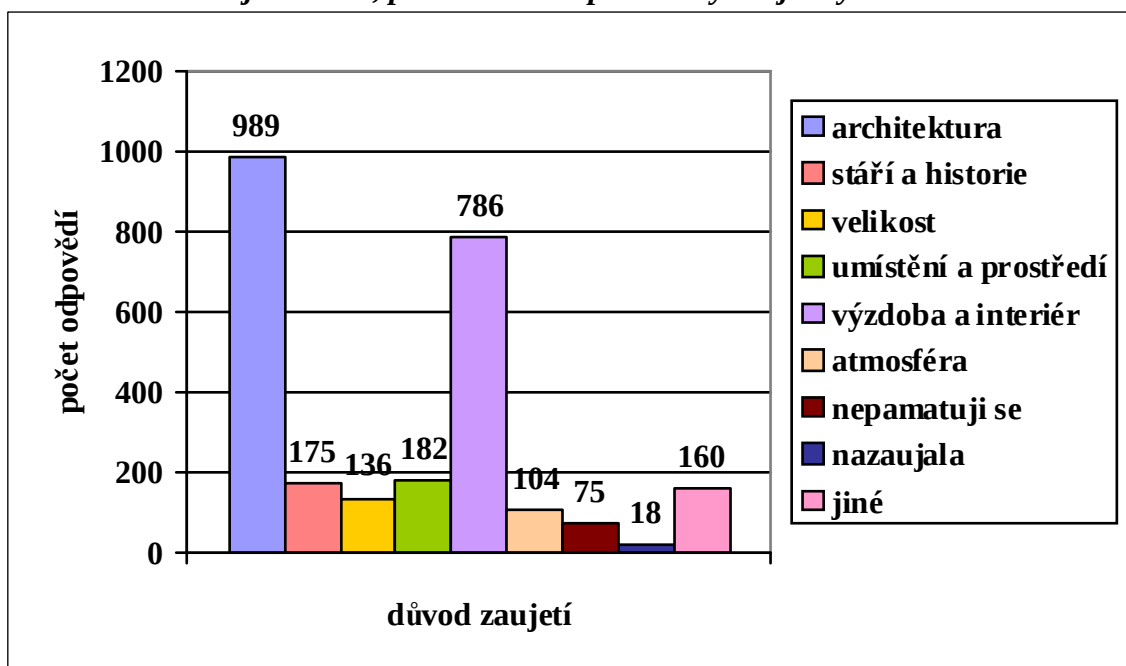
Otázka č. 3: Čím Vás tato památka/y zaujala/y?

Tabulka č. 3: *Převažující důvod, proč označená památka/y zaujala/y*

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Architektura	989	37,7 %
Stáří a historie	175	6,7 %
Velikost	136	5,2 %
Umístění a prostředí	182	6,9 %
Výzdoba a interiér	786	29,9 %
Atmosféra	104	3,9 %
Nezaujala	75	2,9 %
Nepamatuji se	18	0,7 %
Jiné	160	6,1 %
Celkem	2625	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 3: *Převažující důvod, proč označená památka/y zaujala/y*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Základem pro tuto otázku není celkový počet respondentů (297), ale celkový počet odpovědí (2625) vzhledem k možnosti napsat důvod zaujetí ke každé z navštívených památek. V některých případech bylo poněkud složitější správně si respondentovu odpověď vyložit a následně zařadit mezi devět nejčastěji se opakujících odpovědí.

Nejvíce označované odpovědi týkající se stavebního slohu a výzdoby mě nepřekvapily, protože si myslím, že právě tyto dva aspekty působí na návštěvníky v první řadě.

Varianta jiné zahrnuje odpovědi jako: účast na mši/obřadu – svatba, pohřeb; setkání chrámových sborů a akustika.

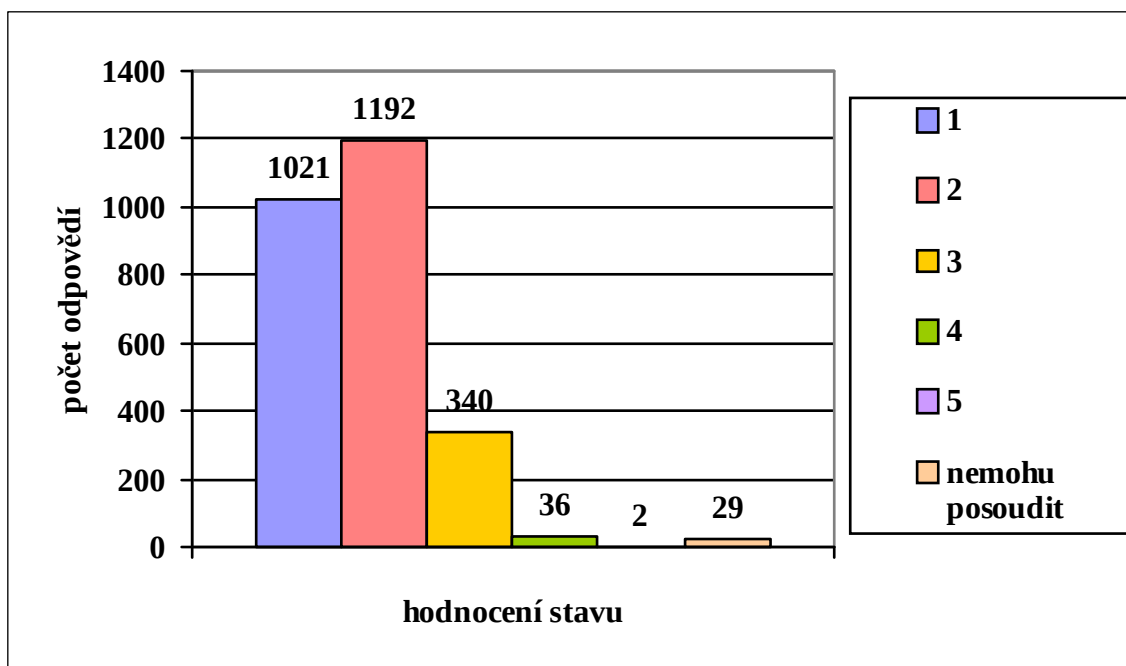
Otázka č. 4: V jakém stavu je podle Vás tato památka/y?

Tabulka č. 4: *Převažující hodnocení stavu označené/ných památky/ek*

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 - výborný	1021	38,9 %
2 - chvalitebný	1197	45,6 %
3 - dobrý	340	12,9 %
4 - dostatečný	36	1,4 %
5 - nedostatečný	2	0,1 %
Nemohu posoudit	29	1,1 %
Celkem	2625	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 4: *Převažující hodnocení stavu označené/ných památky/ek*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Stejně jako v předchozím případě není ani pro tuto otázku základem celkový počet respondentů (297), ale celkový počet odpovědí (2625) vzhledem k možnosti napsat hodnocení stavu ke každé z navštívených památek.

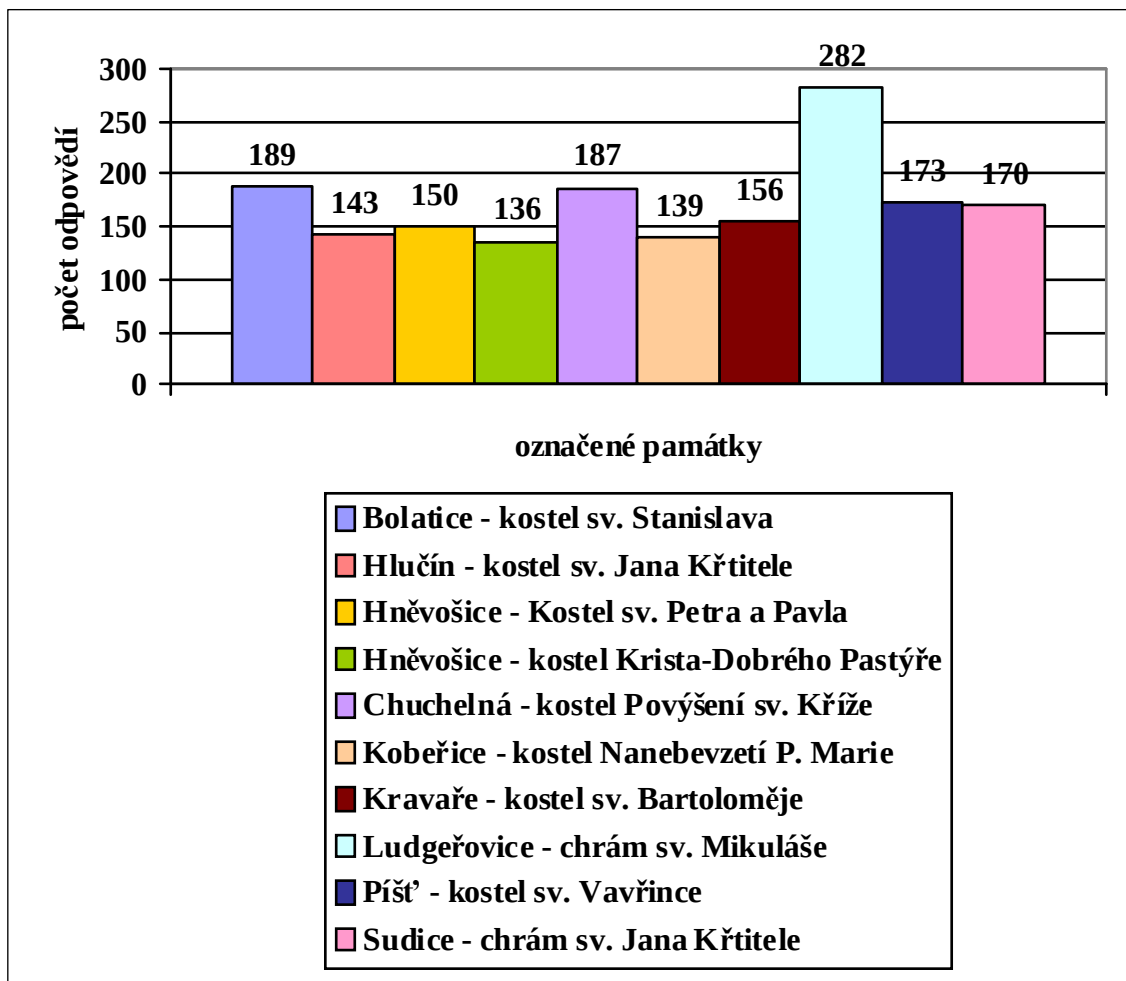
Předpokládala jsem, že budou respondenti hodnotit stav památek kladně, protože o sakrální památky na Hlučínsku je skutečně dobře postaráno, a to většinou díky místním věřícím, kteří o ně pečují a zvelebují je i ve svém volném čase. Problém nastává, když je stavba v péči památkářů, pak se jedná o velmi komplikovaný proces, než se rozhodne, jestli vůbec k nějakému zásahu dojde, a to i v případě drobných oprav a úprav.

Otázka č. 5: **Kterou/é památku/y by podle Vás měli určitě navštívit turisté, kteří přijedou na Hlučínsko?**

Tabulka č. 5: *Desítka nejvíce označovaných památek*

Varianty odpovědí	Absolutní četnost	Relativní četnost
Bolatice – kostel sv. Stanislava	189	10,9 %
Hlučín – kostel sv. Jana Křtitele	143	8,3 %
Hněvošice – kostel sv. Petra a Pavla	150	8,7 %
Hněvošice – kostel Krista-Dobrého Pastýře	136	7,9 %
Chuchelná – kostel Povýšení sv. Kříže	187	10,8 %
Kobeřice – kostel Nanebevzetí Panny Marie	139	8,1 %
Kravaře – kostel sv. Bartoloměje	156	9,0 %
Ludgeřovice – chrám sv. Mikuláše	282	16,4 %
Píšť – kostel sv. Vavřince	173	10,0 %
Sudice – chrám sv. Jana Křtitele	170	9,9 %
Celkem	1725	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 5: *Desítka nejvíce označovaných památek*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Základem pro tuto otázku není celkový počet respondentů (297), ale celkový počet označených památek (1725) vzhledem k možnosti označit více památek.

Každá z vybraných památek je něčím výjimečná a zajímavá, ať jde o stavební sloh, umístění, výzdobu či atmosféru, která na návštěvníky působí. Nejvíce hlasů sice získal chrám sv. Mikuláše v Ludgeřovicích, ale musím podotknout, že i mezi dalšími památkami šlo o skutečně velmi „vyrovnaný boj.“

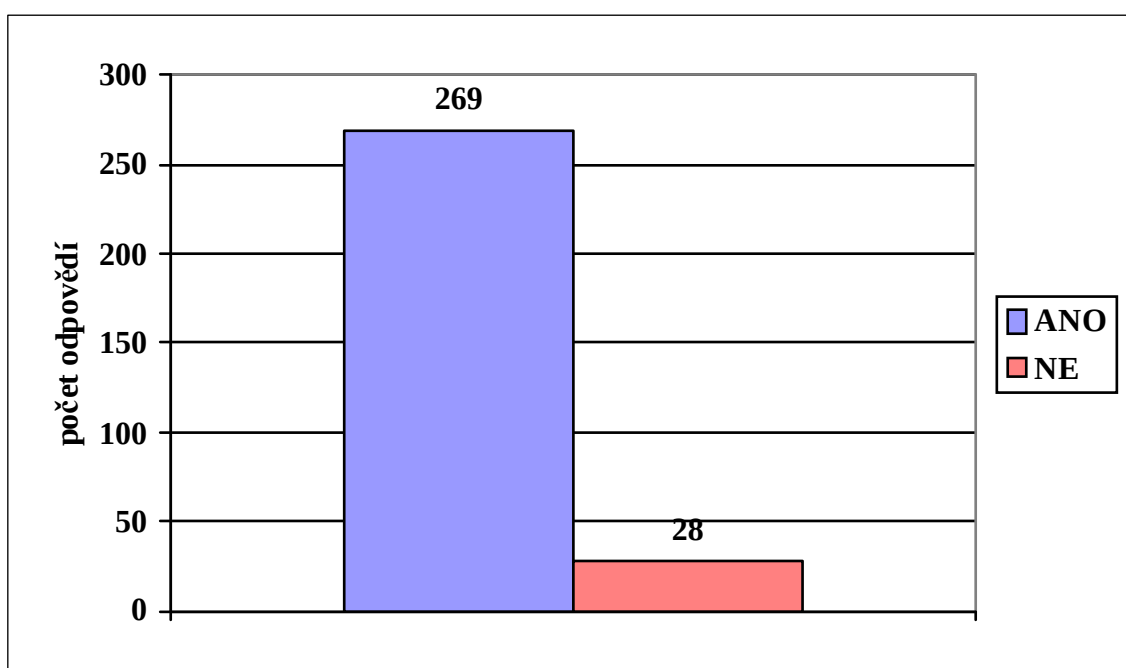
Otázka č. 6: **Uvítal/a byste podrobnější informace o těchto památkách?**

Tabulka č. 6: *Zájem o podrobnější informace týkající se památek*

Varianty odpovědí	Absolutní četnost	Relativní četnost
ANO	269	90,6 %
NE	28	9,4 %
Celkem	297	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 6: *Zájem o podrobnější informace týkající se památek*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Tento výsledek jsem očekávala a těší mě, že se potvrdil a obyvatelé Hlučínska mají o tento druh památek skutečně zájem, chtějí o nich získat více informací a mají zájem na tom, aby byly památky dány do širšího povědomí. Kladné odpovědi se objevily nejen u osob středního věku, ale i u mladších (do 20 let, 21 – 30 let) což mě trochu překvapilo, protože jsem si myslela, že tato věková kategorie se o sakrální památky tolik nezajímá.

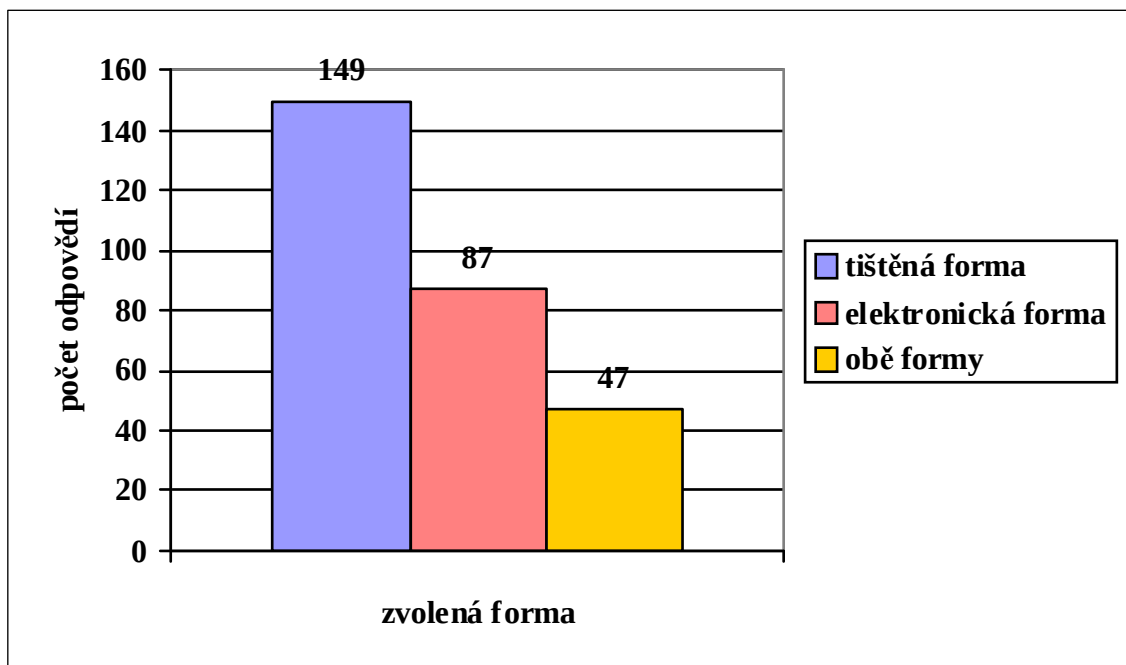
Otázka č. 7: V jaké formě by měly informace být?

Tabulka č. 7: *Upřednostňovaná forma informací*

Varianty odpovědí	Absolutní četnost	Relativní četnost
Tištěné (letáčky, brožury, kniha)	149	52,7 %
Elektronické (internet – webové stránky)	87	30,7 %
Obojí	47	16,6 %
Celkem	283	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 7: *Upřednostňovaná forma informací*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Celkový počet označených odpovědí (283) se neshoduje s počtem respondentů (297), z toho důvodu, že ti co odpověděli na předchozí otázku záporně, neodpovídali na tuto otázku vůbec (14).

V dotazníku jsem u této otázky uvedla, ať respondenti označí pouze jednu odpověď, ale i přesto někteří označili obě formy a v poznámce uvedli, že by bylo v dnešní době dobré zpracovat informace v tištěné i elektronické formě a navíc je zpracovat např. ještě i na DVD, uspořádat výstavu o památkách,

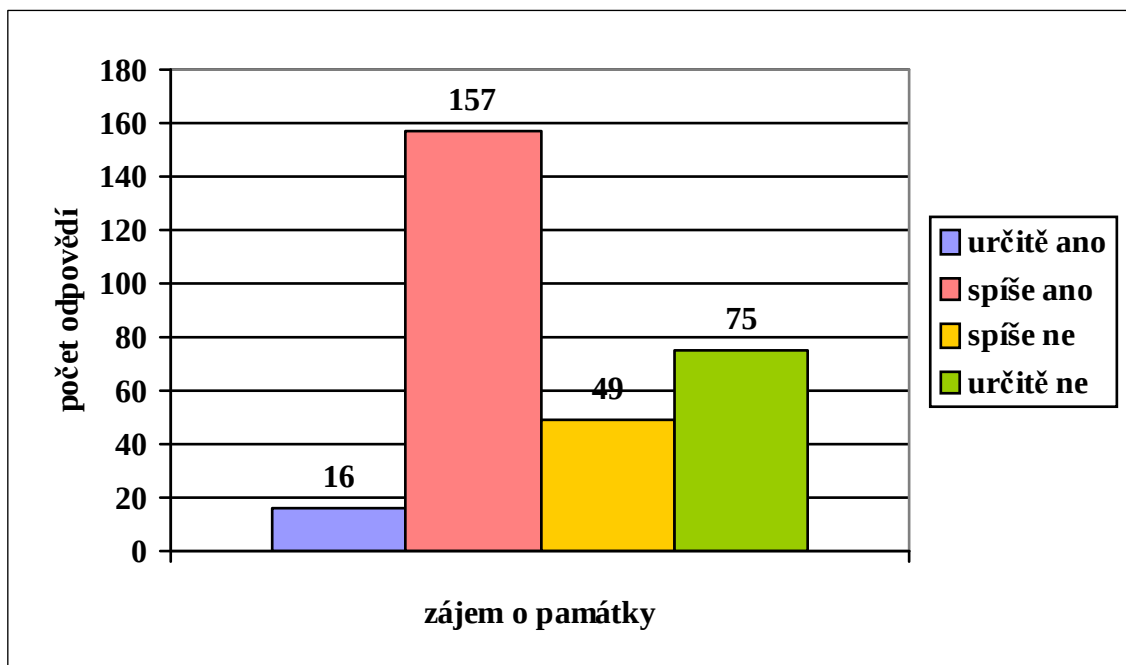
Otázka č. 8: **Myslíte, že mají zájem o tento druh památek pouze věřící?**

Tabulka č. 8: *Názor respondentů na zájem o památky věřícími*

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Určitě ano	16	5,4 %
Spíše ano	157	52,9 %
Spíše ne	49	16,5 %
Určitě ne	75	25,2 %
Celkem	297	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 8: *Názor respondentů na zájem o památky věřícími*

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Tuto variantu odpovědi jsem očekávala, protože dotazníky byly rozdány respondentům na Hlučínsku, kteří jsou převážně věřící. Ale na druhou stranu označil docela vysoký počet dotázaných také tu možnost, že podle nich o tento druh památek určitě nemají zájem pouze věřící.

Otázka č. 9: **Ve které obci/městě žijete?**

Komentář:

Z každé obce/města patřícího do Sdružení obcí Hlučínska (31) jsem chtěla získat 10 vyplněných dotazníků a s pomocí této otázky jsem mohla počet vrácených dotazníků z jednotlivých obcí a měst sledovat. Ze všech obcí se mi ale 10 dotazníků nevrátilo, a tak místo plné návratnosti 310 je celkový počet 297 dotazníků, což lze podle mého úsudku brát za výborný výsledek.

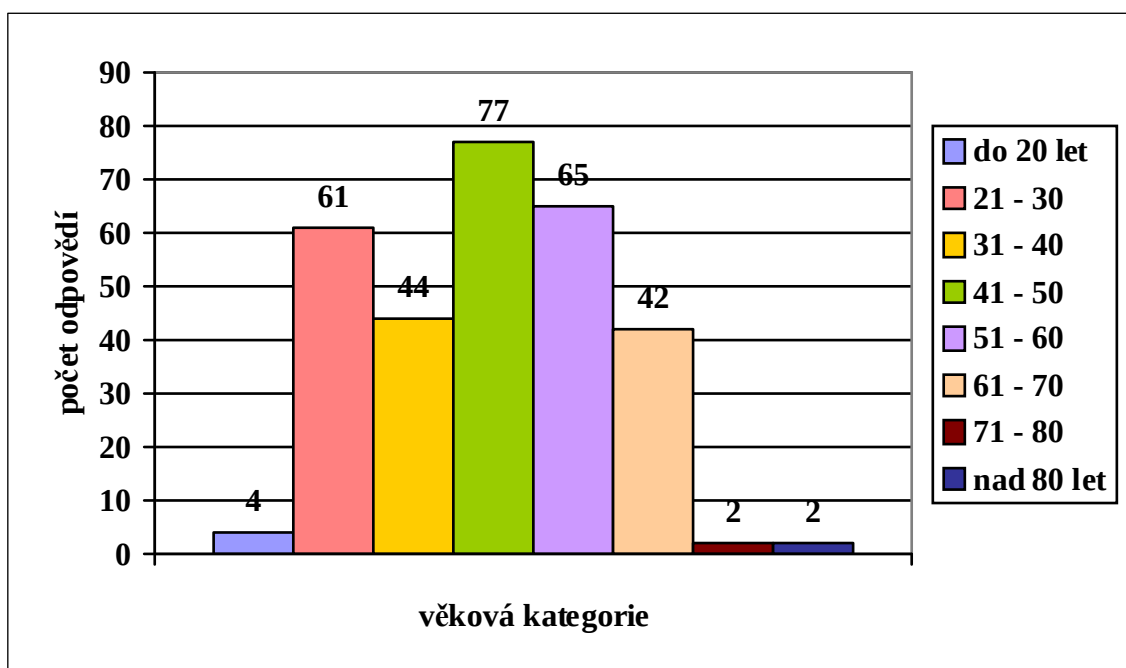
Otázka č. 10: Jaká je Vaše věková kategorie?

Tabulka č. 10: Zjištění věkové kategorie respondentů

Varianty odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 20 let	4	1,2 %
21 – 30 let	61	20,5 %
31 – 40 let	44	14,8 %
41 – 50 let	77	25,9 %
51 – 60 let	65	21,9 %
61 – 70 let	42	14,1 %
71 – 80 let	2	0,7 %
nad 80 let	2	0,7 %
Celkem	297	100,0 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf č. 10: Zjištění věkové kategorie respondentů

Zdroj: Vlastní výzkum

Komentář:

Těší mě, že se do mého výzkumu zapojili respondenti všech věkových kategorií a našli si chvíli času na vyplnění dotazníku a já jsem tak mohla získat cenné informace širšího spektra.

Hlučín

www.hlucin.cz

Kostel sv. Jana Křtitele

Kdy a kým byl tento kostel vybudován, není známo. Patří však mezi nejstarší kostely v širokém okolí. Jeho stavební historie je velmi složitá. Různými opravami a přístavbami se jeho vzhled poměrně často měnil. Reprezentuje několik slohových forem od gotické, přes renesanční až k barokní. První zpráva o tomto kostele pochází z roku 1378.

Jednolodní stavba má gotické jádro, což je patrné z obvodového zdiva s opěrnými pilíři, stejně jako presbytář, který má hvězdčovitou žebrovou klenbu.

V roce 1508 dochází k přístavbě kaple sv. Anny. Touto přístavbou dostal půdorys kostela tvar kříže. Mezi léty 1522 – 1533 dochází k přístavbě dalších dvou kaplí. Věž a průčelí kostela jsou upraveny v barokním slohu.

Ve zprávě z roku 1597 se píše o zřícení kostelní věže, která zbořila část kostela. V roce 1608 byla chrámová loď opravena a celý gotický kostel byl upraven v barokním slohu. Roku 1649 uhořel do kostela blesk, který zbořil věž a kostelní střešku.

V březnu roku 1780 byl položen základní kámen k novému děkanátství a za rok byla stavba dokončena. Oprava vnitřních prostor se uskutečnila v letech 1998 – 2001.

V centrální části hlavního barokního oltáře je obraz Kristova křtu od místního malíře Jana Bochenka.

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Hřbitovní kostel sv. Markéty

Kostel, který zde stával původně, byl dřevěný a stál o něco blíže k městu. Bohužel několikrát vyhořel, a to v roce 1645, 1802 a naposledy roku 1945 po zásahu bombou. Položení základního kamene dnešního zděného barokního kostela proběhlo dne 23. 11. 1820.

Areál hřbitovního kostela je obehnan různorodou ohradní zdí se vstupní bránou z 19. století. V areálu se nachází také márnice, která je postavena z režného neomítaného zdiva v neogotickém slohu.

Od 3. 5. 1958 je kostel zařazen mezi kulturní památky.

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Evangelický kostel

Tato stavba je dokladem historizující neorománské architektury. Kostel má půdorys řeckého kříže a je postaven z režného zdiva. Nachází se na volném prostranství u autobusového nádraží. Základní kámen byl položen 3. 6. 1862. Roku 1996 byla v rámci celkové rekonstrukce provedena generální oprava této památky. Kostel je v současné době využíván ke komorním koncertům, výstavám a k předávání různých ocenění.

Okolo kostela se nacházel hřbitov, který byl roku 1965 zrušen a přeměněn na park. Zůstala zde pouze hrobka rodiny Wetekampovy z roku 1898, která nese prvky klasicismu. Na jejím vrcholu je socha ženy s vavřínovým věncem, jakožto symbol vítězství ve smrti.

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Kaple Panny Marie (ul. Písečná)

Podle historických pramenů pochází tato barokní kaple z roku 1690. Stavba byla řadu let kvůli pronikající vlhkosti ve špatném stavu. V minulosti bylo provedeno necitlivé omítnutí, které zcela setřelo její slohový charakter. Díky rekonstrukci, která proběhla roku 2006, jí byla navrácena její historická podoba.

Dne 2. 5. 2006 byla kaple Ministerstvem kultury prohlášena za kulturní památku.

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Kaple (ul. Celní)

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Kostel Panny Marie Nanebevzaté (Hlučín - Darkovičky)

Základní kámen této stavby byl položen roku 1969 a o rok později byla dokončena. Původně šlo o kapli, která byla roku 1990 rozšířena o sakristii, kněžiště, schodiště a vstupní část. V interiéru se nachází socha Panny Marie, která je dílem místního rodáka a sochaře Jandy.

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: vlastní foto

Kaplička (Hlučín - Darkovičky)

Zdroj: vlastní foto